

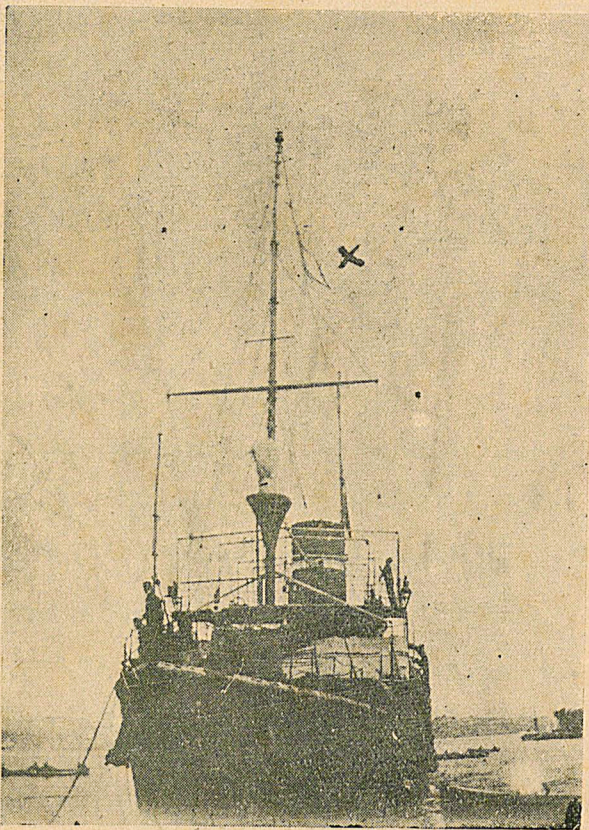
تیم

هجنو عیسیٰ

حامد

مدیری : س. س. سودی

تاریخی بر دقیقه نك تہیتی :

یوز الی سنه اول استقلالانی غائب ایتیش و بوکون آرتق اسارت
زنجیرلری قیرمش اولان (قیریم) ک کوک بایراغی ایلک دفعه اوله رق
خارجیه و حربیه مدیری جعفر سید احمد بکک درسعادتن عزیزیتی
مناسبتیه رسماً برسفینه نك غراندی دیره کنه چکیلیرکن.

مسندحات

- قیریمده بر رسم کچید
- دیلده، فیکرده، ایشده برلاک صفوقی کمال
- تورک اوجاغنده (جعفر سید احمد و حمد الله)
(صبحی بکارک نطق)
- دالغه لره [شعر] شوقی بکتوره
- قیریم کونلری [شعر] ش. حایطه کیل
- قیریم ایچون [شعر] علی انور
- سلطانک اولومی [شعر] ع. فائق
- تخمیس [شعر] جناب محی الدین
- قیریم فورلتاینه [شعر] فوزی آلطور
- (قیریم) مک هجراتی حیلله نوشیروان
- قیریم بر نظر عبدالغفر
- قیریم قادینلی فخرالدین طولنچ
- رزمی بهادر کرای خان حسام کرای
- برتورانلیک دفتر خاطراتندن اسحق غواص

استانبول

مطبعه اورخانیه

فیثانی : ه غروش

اسکی نسخه لر ۱۰ غروش

يکي حيات

استاد محترم ضيا كوك آلپ بك افدينك . يكي حيات » عنوانيله حقيقه نفيس بر مجموعه اشعاري انتشار ايلشدر . توركلنك بيوكلكنه قوي برايمان ايله اينانان ويوك برعزم ايله چالیشان استادك اثري قارئلرمزه بك زياده توصيه ايلرز . يكي مجموعه نك نسخه فوق العاده سي — قهرمان عثمانلي اردوسنك جناق قلعه ده عالمي حيران ايدن ۱۸-۵ مارت تاريخلي مائرعلويت وشجاعتي خاطره سي تأييد ايلك اوزره « يكي مجموعه » طرفدن ترتيب ايديلن نسخه فوق العاده انتشار ايلشدر . اهميتي وارسته ايضاح اولان بونفيس نسخه فوق العاده سي قارئلرمزه توصيه ايلرز .

« تورك قادي » — معلم خالد بك رياست تحريريه سي آلتنده انتشار ايلك باشلامش اولان « تورك قادي » مجموعه سي تعقيب ايتديكي امال ايله ساحه مطبوعانده بويوك بر احتياجي تأمين ايلكده در . يكي رفيقمزه صميميله موفقيتلر تمني ايدم .

صنايع مجموعه سي

ملي صنايعك انكشافه ، عمله وايشجي عمرينك اويانمسه چالشير ياريم آيلق مجموعه در . هر شعبه فن و صاغتدن يازار . سنه لكى اللى غروشددر . مطالعه سي توصيه ايلرز . ملي ادبيات دوغري — كنچ محررلرمزدن و غلطه سراي سلطانيسي معلملردن زهت هاشم بك بونامده سليس وكوزل براسوبله محرر بر كتابي انتشار ايلشدر . قارئلرمزه توصيه ايلرز .

ازدواج

علمي ، ادبي ، اجتماعي مصور مجموعه

برنجي صاين ۶ حيزران پنجشنبه كوني انتشار ايدم .

هر كس ايچون شايان مطالعه واستفاده اولان بو مجموعه ني شمديدن قارئلرمزه توصيه ايلرز .

[ازدواج] غزته سي ازدواج اعلانلريني قبول ايتكمه باشلامشدر . اعلان شرائطيني اوكرنك ايچون [مطبعه اورخانيه] يه مراجعت ايتمليدر .

فرانسزجه معلمی بخور

سنه لردنبرو ويريكي فرانسزجه درس لرنده رسوخ و ممارسه سي معلوم اولان معلم مومي اليه كنديسنه مخصوص غايت عملي وسهولتلي اصوللرله تكلم وكتابي آز وقتده تعليم ايدر . درسلي اولرده ويرر . اجرت تدريس هون ومساعددر . آدرس : باب عالي جاده سي [كتابخانه سودي]

دیش طيبي

محمد خدا ویردی

هرنوع دیش ياپيلير و تداوی اولونور

آغری حس اولتمسزین دیش چيقاريلير

معاینه خانه : جفال اوغلي امنيت صانديني اتصالنده

آتاغول

باقتريلوغ دوكتور عثمان شرف الدين بكك ترتيبدر . اويوزي اوچ كونده في صورتده قطعياً تداوی ايدر . مطبوع تعريفنامه سي برابر در . باشليجه دپولرده ويكي بوسته خانه جاده سنده اه ویردی اجزاخانه سنده اللی غروشه صايلور .

فرنكي ، بل صغوقلغی ، جلد و قادين خسته قلغری

معاینه و تداویخانه سي

غلطه ده عبده افندی لوقه سته متصل اسلانكول خاننده اوچنجي قاتده نومرو ۵ ، ۶
معاینه زمانلری : هر كون اويله دن صوكره ساعت ايكي بچقدن بدی يه قدردر .

کیرالق خانه آدانیور

استانبول جهتده سلطان احمد نور عثمانیه وفاتج جراح پاشا ، سليمانیه جوارلرنده آتی الی اون اوطلی برأوی اولوبده کیرایه ویرمك آرزو ایدنلر [باب عالي جاده سنده] کتابخانه سودی] يه مراجعت ایتملری .

يیل : ۱

صیلي : ۳

اداره خانه سی: باب عالی جاده سی
نومرو ۴۰ سودی
مسلكمزه موافق اولان مقالات
ومعلوماته صحیفه لریمز آجیق در
كوندریلن یازیلر درج ایدلسون
ایدلسون اعاده اولونمازه.

مجله عسکری

حامد

شیمیلک اورده بی کونمه بر دفعه نشر اولنور

آبونه شرطلری: عثمانلی مملکتلری
ایچون سنه لکی ۱۲۰ غروش
اجنبی مملکتلر ایچون ۳۰ فرانق
اعلان: شرائطی ماهیتنه کوره
قرارلاشدیریلیر.

قریمده بر رسم کچید

۲۳ کانون اول ۹۱۷

مصطفی صدق، یالطه اویزدی زمستواسی رئیس حسن بالجیه ف،
دوقتور خلیل چاپچاقی وعسکری امام سید محمد افندی
کیرمشلردر.

قاضی مصطفی صدق افندی عسکرلره خطاباً مؤثر برنطق
سویله رک وطن، ملت حقنده وبونلره قارشى عسکرلرک
وظیفه لرى حقنده اوزون معلومات ویردکدن صوکره عدالت
وحقانیت داخلنده یاپیلان عسکرلرکک ال بیوک عبادت اولدیغی
آکلاته رق اطاعت ونظامدن چیقمه ملرنی، زیرا روسیه یی
بوکونکی حاله کترین عامللردن برینکده روس اوردولرنده کی
پریشانلق، اطاعت سزک اولدیغی پک آجیق بر دلیل ایله
بیان ایتشددر.

مصطفی افدینک نطق عسکرلر طرفندن شدتله آقشلانددر.
بعده دوقتور خلیل افندی چاپچاقی عسکرلره خطاباً شو
سوزلری سویلشدر:

«آرقداشلر!

بیلیکیزکه آرتق سز لر بزم اولدیگیز بزرده سزک اولدق.
طقوز آی مقدمنه کلنجهیه قدر سز لر بزدن آیری اولدیگیز
کبی بزلری ده سزدن آیرمشلردی. اسکی اداره یی ومطلقیتی
تاجیه تخیله برابر یقان ۲۷ شباط بیوک انقلابی سز لری بزدن،
بزی سزلردن آیران زنجیرلری ده قیردی. سزی بزه، بزی
سزه قاووشدردی آرتق سز بزه بزرده باغلانلق آرتق سزی
بزدن آیره جق هیچ بر قوت یوقدر.

ملی قورولتای مجلسی اجتماع ایدوب کچن نسخه مزده
مندرج بولان قانون اساسی یی قبول ایتدکدن وحکومت تشکیلاتی
اساسلرنی وضع ایتدکدن صوکره قریمده تحت سلاحده مسلمان
آتلی وپیاده عساکری قریم حکومت ملیه سی خارجیه وحریه
مدیری جعفر سید احمد افندی حضورنده قانون اساسی یه،
ملته، وطنه، صوکره قطرله قانلرینه قدر صداقله ملت
ایده جکلرینه یمین ایتشلر وبو مناسبتله آقسجدهده پارانی بر
رسم کچید یاپلشدر.

ساعت اون برده آقسجده بولان بوتون تاتار عسکرلری
قوماندان وضابطانیه برابر قریم آتلی پولقلرینک قشله لری
میداننده طویلانه رق بلوک، بلوک آیرلمش ومربع الشکل بر
وضعیته آله رق حریه مدیری جعفر افدینک کلمه سنه منتظر
بولمشدر. ساعت اون برحقده جعفر افندی سید احمد معیتده
یاوری وبر قاج ضابط بولندینی حالده تحلیف ورسم کچید محله
کلر کلز عموم عسکرلر قلنجلرنی چیقاروب حریه مدیری
سلاملامشلر وعسکری موسیقدهده سلام مارشنى چالمشدر.

حریه مدیری صره ایله بتون بلوکلری کبزه رک «مرحبا
آرقداشلر» دیمش وعسکرلرده هپسی بردن «یا مرحبا» سوزلریله
مقابله ده بولنمشلردر. بوندن صوکره قوماندانک امریله بتون
عسکرلر داربرخلقه شکلنده وحلقه نک اورته سنه حریه مدیری
جعفر سید احمد، قریم پارلمنتوسى رئیس حسن صبری آوازوف،
ولایت قومیساری احمد اوزنباشلی، پارلمنتو اعضاسندن قاضی

قانه بویاندینی ، روسیه لیلرک حقوق شخصییه ومدنییه سی ایاقلر
آلته آلدینی برزمانده قریم مسلمانلری قریمده صلح وآسایشی،
نظام وانتظامی محافظه ایله امنیت عمومیه یی صاقلامش وقریمی
وقریملیلری ازیرمه مشدر . قوجه روسیه نك هر طرفنده
حکومتسزك ، قانونسزلق ، عدلیه سزك ، عدالتسزك ،
اطاعتسزك حکم سوردیکی بر زمانده قریم مسلمان، عمومی،
مساوی، کیزی وبلا واسطه اساسلراوزرینه صایلا دینی وکیللردن
مرکب برقورولتای طویلایه رق قانون اساسی چیزدکن صکره
مجلس مؤسسائی مجلس مبعوثانه تحویل ایده رک بر حکومت
ملیه تشکیل ایتدی . بوکون عموم قریمی محافظه ایدن، قریمده
امنیت عمومیه یی یاشاتان ، قریملیلرک حیات ، ناموس ، مال
وجانلرینی صاقلایان ایشته بو کونسی قریم حکومت ملیه سیدر.
بونک بویله اولدینی بوکون یار وآغیار طرفندن تصدیق
ایدلمشدر . تاتار ملتی آرتق قورتلدی او آرتق چیزدیکی قانون
دائرة سندن چیقیمه جق ، ایلری به آلدینی قطعی آدیمی کری
آلمیه جق .

قریم آرتق قورتلدی . روسیه ده نه کی تبدلات اولورسه
اولسون قریم وقریم مسلمانلری کندی اراده سیله تعیین ایتدیکی
یولدن قطعاً دونمه جکدر . بونی عموم قریم ایشیتسون یالکز
قریم دکل بتون روسیه ایشیتسون ، خایر، یالکز روسیه دکل
عموم جهان ایشیتسون ، عموم دنیا کورسون . قریم تاتاری
خودپرست دکدر ایده آلیستدر . عسکرمن شانی شرفلی
اجدادلری زمانده بیله بشقه لرینک سعادت ایچون اولمکدن
چکنمه مشدر . قریم عسکری اصفهان قبولری آلته می
کیمه دی؟ ویانه اطرافلرنده می آت اوینا تندی؟ انلرک بوحرکتی
بشقه لرینک سعادت ایچون ایدی . ایشته بونک ایچون
قریمی بوکون ده یالکز کندیسینی ، یالکز منافعی ، کندی
سعادت تأمین ایتمکله قالمیه جق او عموم قریملیلری محافظه ایتدیکی
کی تورک - تاتار عالمنک بشیخی اولان قوجه تورکستانی ده ،
ایدیل بوینی ده دوشنیور او اورالرده روح و حیات ویرمه یی
کندیسنه بر ایده آل انخاذا ایتمشدر .

عسکر قرده شلر !

ایشته ملتیز ، ایشته بو کونسی وضعیتی، ایشته سزک ووزم
تعقیب ایده جکمز غایه ومقصد اگر سزلر شانی اجدادیمزک
حقیقی اولادی ایسه کز، اوامل ومقصد واصل اولق ایچون
چالشمقندن، احباب ایتسه اولمدهن صاقیمه جکسکز واطاعتدن،

قریم قورولتایی ، بوندن بویله بزلی یکدیگریمزدن
ابدی اوله رق آیرمه مق ، بردها هیچ بر ملتک تحت اسارتنه
ویرمه مک ، همزی حر ومسعود ایتک ایچون مقدس قانونلر
چیزدی . بو قانونلری یاشاتمق ایچون مقدس وطنمزدده امنیت
عمومیه نك، صلح وآسایشک تأمین لازمدرکه بومقدس وظیفه یی ده
سز اجرا ایده جکسکز . آرتق خلق آیری ، عسکر آیری
دکدر . خلقده عسکر ، عسکرده خلق در . سزده ملتک
اوغللری ، خلقده اولملک اولادیدر . آرتق آیرلیق ، غیرلیق
یوق ، آرتق اسارت ، محکومیت یوق ، آرتق محکوم، مظلوم،
حقوقدن ، حریتدن محروم تاتار یوق بلکه حر، حقوقنه مالک
بر ملتیز وارکه بوکا سزلرده بزلرده داخلز . یاشاسون حر
تاتار ملتی ! یاشاسون حر ، قهرمان عسکرمنز .

بعده عسکری امام سید محمد افندی طرفندن یوکسک سسله
یمین نامه او قونمش وعموم عسکر طرفندن یوکسک سسله
تکرار ایدلمشدر .

حربییه مدیری ، عسکرلرک باشی اوزرنده دالغه لایان ملی
کوک بایراقلرک آلته کلهرک خلاصه بوجه آتی درج ایتدی کمز
نطقی ایراد ایلشدر :

• آرقدا شلر !

قریم عسکری ایلک دفعه اوله رق کندی ملتی ، کندی
وطنی، کندی قانون اساسیسنه صادق قالمق ایچون آند ایتدی .
بوکونه قدر اولان یمینلرک هپسی بشقه لری، یابانجیلر ایچوندی .
چونکه قریم، استقلالنی غائب ایتدکن صکره یابانجیلره خدمت
ایتکه ، روس حکومت مطلقه سنه آند ایتکه ، مستبدلرک
ایمپریالیستلرک کیف وذوقلری ایچون قربان ویرمه مجبوردی .
بوکون ایسه قریم مسلمانلری ، ایلک دفعه اوله رق کندی
ملتیه خدمت ایتک ، کندی وطنی صاقلامق ، کندی قانون
اساسیسنه صادق قالمق ، کندی ملتک سعادت اوغرنده جان
ویرمک ایچون آند ایتدی .

قریملیلر استعدادسز دکلدی اونک الی آیاغی باغلی ایدی
اسارت زنجیرلری قیریلنجه او کندی بیوک اجدادینک کتیدی
عدالت ، حق ، حریت یولنی بولدی . قوجه روسیه دولتی
آنارشیلر، آتشلرا یچنده یاندینی، ۱۷۰ میایونلق روسیه اها لیسندن
اللی کشینک بیله حیاتی تهله کدن سالم اولمادینی ، هر طرفده
قتلر ، باصفیلر ، خایتلر اجرا ایدلینی ، روسیه نك حیات
عمومیه سی تهله کدر فلاکتلر ایچنده قالدینی، روسیه نك هریری

حق و حقیقتہ ایمانکیز وار . سزی تکرار قوانین اساسیہ کزہ
ایتدیکیکیز آنددن طولای تبریک ایدہ رم .

قهرمان عسکرلر

حربیہ مدیری جعفر افندینک نطقی دیکله دیکیز . هیمز
اونک ویرہ جکی امرلرہ بلاتردد اطاعت ایتیمہ و اوامرلری همان
اجرایہ بورجلی یز . کلیکیز حربیہ مدیریمزک صاغلغنه « اورا »
باغیرہ لم اوکا صاغلقلر ، اوزون عمرلر تمی ایدہ لم .

بونک اوزرینہ عموم عسکرلر قلنجلرینی چیقارہ رق بر آغیزدن
« اورا » دیہ باغیر مشلردر بعدہ عسکر رسم کچید وضعیق آلمش
و آتلی بولق موزیقہ سی « سہرہ مونیال » مارشنی چالدینی حالہ
رسم کچیدہ باشلامشدر .

نهایتدہ اہالی شن و شاطر شہردہ داغلامشلردر . قریم
مسلمان عسکرینک یوز الی سہنہ دن بری ایلمک دفعہ اولہرق
کندی ملتہ ، کندی قانون اساسیسنہ صداقت ایدہ جکنہ دائر
یمین ایتیمی و بعدہ رسم کچید یاپیمہ سی بتون قریمدہ بیوک برتائیر
اجرا ایلمشدر .

دیلدہ ، فیکردہ ، ایشدہ برلک

مرحوم اسماعیل بک غصبرنسکی نک شعاری و آنک ہمت
وغیرتیلہ انتشار ایتیش و بیلکدہ - احوال مساعد ایسہ - مخدومی
طرفندن الآن نشر ایدلمکدہ اولسی ملحوظ بولنش اولان
(ترجمان احوال زمان) غزتہ سنک طوتدینی مسلك ایشتہ
سرلوحہ منری حصولہ کتیرن جملہ مستحسنہ ایدی .

ذاتاً غزتہ نک باشندہدہ بو جملہ ثابت اولہرق مندرجدی
اوتوز بش سنہ اول ترجمان غزتہ سی باغچہ سرایدہ چیقمغہ
باشلادینی زمان بونی نمونیتلہ قارشیلانان بک چوغی استانبولہ
تحصیل کورمش و یاخود مصری کوروب کلش کنجاردی .
غزتہ اولہ ہفتہدہ بردفعہ چیقوردی بر قاج سنہ صکرہ
ہفتہدہ ایکی و دہا صکرہ اوچ و صوک سنہ لردہ ہرکون چیقمغہ
باشلادی .

بوتدریحی ترقی کوستریوردی کہ دیلدہ ، فیکردہ ، ایشدہ
برلک غایہ سی اسماعیل بکک غیرت و ہمتیلہ تماماً حصولہ کلشدر .
چارلق دورینٹک استبدادکار زمانلرندہ (نوویہ ورہ میا)
اسلامیت باخصوص انتباء اسلام علیہندہ صاوورمدق ہذیان

صداقتدن آصلا آریلیہ جقسکیز . بیلیرسیکیز کہ روسیہ نک بوکونی
حالتہ کلہ سنہ اردولرینک اطاعتسزلکی ، صداقتسزلکی سبب
اولمشدر .

آرقداشلر !

بن قریم پارلمنتوسی طرفندن عسکری ایشلر مدیری صایلاندم .
بو خصوصہ پارلمنتو بکا تام وکالت ویردی . اکر آرا کزده
کرک ضابط کرک نفر بنم ویرہ جکم امرہ اطاعت ایتیمہ جک ،
اوامرلری رد ایدہ جک وارسہ بوکوندن آرامزدن چیقسون .
زیرا اونلرک بنم امرلریمی دیکلامسی ملتک ارادہ سی چیکنہ مک
دیمکدر . ایشتہ بونک ایچون بن تکرار اولہرق دیورم : اکر
آرا کزده اولیہ ضابط و عسکرلر وارسہ همان آرامزدن چیقوب
کیتسونلر .

عسکرلر ! تکرار ایدیورم ملتیمز آرتق کندیسنی قورتاردی .
قانون اساسیسنی چیزدی ادارہ سی قوردی بوندن بویلہ اوکا
هیچ کیمسہ دو قوانیمہ جقدر . اوکا اوزانہ جق آل ، کرک
یوقاریدن کرک آشاغیدن کرک صاغ وصولدن اولسون ،
قیریلہ جقدر . بن کیمسہ دن قورقیورم . ملتہ ، ملتک قانون
اساسیسنہ ، ملتک ادارہ سنہ تجاوز ایدہ جکرک قارشوسنہ
کوکسی کرہ رک چیقہ جغم . اکر سزلردہ بویلہ حرکت ایدہ جک
اولورسہ کز صفلرکیزک اوکندہ ہر وقت بنی کورہ جکسکیز .

حربیہ مدیری جعفر سید احمد افندینک بو نطقی عموم
عسکر و اہالی اوزرندہ بیوک بر تاثیر اجرا ایلمش و حرارتلہ
آلقتشلامشدر . بوندن صکرہ آتلی مسلمان بولقی قوماندانلرندن
عن اصل روس (پتروپولسکی) ، حربیہ مدیرینک مساعدہ سیلہ
عسکرہ خطاباً شو نطقی ایراد ایلمشدر :

« قیمتلی قریم عسکری

سزلری بوکون ایتدیکیکیز یمیندن طولای تبریک ایدہ رم
سزده وطنہ محبت ، ملتہ سوگی ، اللہ ایمان وار . بوکون
قانون اساسیکزہ یمین ایتدیکیز . وطنہ محبت ، ملتہ سوگی
واللہ ایمانکیز سایہ سندہ درکہ عموم روسیہ باشند باشہ انتشار
ایچندہ یاندینی حالہ سزلر ، وطنکیز اولان بوکوزل قریمی ،
و عموم قریملیلری قورتاردیکیز . بن امینم کہ سز بوندن صکرہدہ
قریمی محافظہ ایدر و قریمدہ امنیت عمومیہ یی تأمین ایدرسکیز .
روسلردہ وطن ، ملت ، ملیت محبت ، حقہ ، اللہ ایمان قالمدی .
بوکون روسیہ نک ایچندہ یو وارلمقدہ اولدینی فلاکتک باشلیجہ
سبیلری بودر . نہ مسعود ملتسکیز کہ وطنکیزہ ملتکیزہ محبتکیز ،

براہیوردی (نوویہ ورہ میا) تورک غصہ رینک تکائف و ترقی سندن
و بولرک اصول جدیدہ یہ توفیقاً ہر طرفہ متعدد مکتبلر آچہ رق
تحصیل علم و معرفتہ کرمی ویرملرندن صوک درجہ قوشقو۔
لانیور و بونی چارلق حکومتک پترسبورغدہ کی معارف نظارتک
نظر دقتدن دور طوتمامسی لازم کلہ جکئی اثباتہ قدر
وارییوردی و بالطبع بوہدیانامہ باغچہ سراہ ترجمان ادارہ خانہ۔
سنہ کلیوردی ۔

واسماعیل غصہ رنسکی ی حدتہ ، افکار اسلامی غلیانہ
کتیریوردی ۔ ترجمان دہا طوغروسی بو و بوسیاق و سیاقہ
یورون ہمالریلہ پک چوق مجادلہ دہ بولوندی و الحاصل اسلام
دشمنی روس غزتہ لرینک ہدیانیاری جوابسز برانلمیوردی ۔
بوندن یعنی بوخاٹانہ ہجوملرندن افکار اسلام متأراولدی؟
خیر؟ بالعکس اونشریات معکوساً متناصب برتأثیر یاپیور اسلامدہ ،
تورک کنگلکندہ دہا سونمز ، دہا جالاک برہوس و غیرت ،
برجہد جدی او یاندیریوردی ۔ ایشتہ اسماعیل بکک و ترجمانک
دیلدہ ، فیکردہ ، ایشدہ برلک خصوصندہ کی شعار و عزیم
و قراری شمدیکی نتیجہ یی حصولہ کتیرمش و بو انتباہ ملی قریم
شبہ جزیرہ سنک ہر طرفہ حکمفرما اولان چاریزم سیاستہ ،
سیاست استبدادکارانہ سنہ رغماً چاہی جہانلر ، جعفرسید احمدلر
کبی بو کون قریمک عنان ادارہ سنی اللرینہ الموق قدر فعالیت
و جسارت آصیلانہ کوسترن مردلر طوغورمشدر باغچہ سراہک
کولرینہ وارانجہ یہ قدر هیچ بریری یوقدرکہ دیلدہ ، فیکردہ ،
ایشدہ برلک غایہ سندن استفادہ ایدہ مامش اولسون ...

بو کون قریم کنگلری وقریم محیط عرفاتی یالذریلیان
افکار منورہ اصحابی هیچ شبہ ایتہ کہ بوشعاری بو عزم و قراری
اسماعیل بکک صاغلغندہ اولدینی کبی محافظہ ایدہ جکلردر ۔

قریمیلرک ، قریم کنگلرینک بوانتباہ و تیقصلری نتیجہ سی
اولہرق قریم وازجلہ باغچہ سراہ دہ بو کون صوک درجہ نمونیتلہ
تلقی ایدیلہ بیلہ جک برآنار ترقی واردر ۔ قسماً استانبول محیط
عرفانندن ملہم و مفوض اولان بوانتباہ میلی بی انشاہ تعالی دہا
مسعود و مثبت برغایہ واصل اولمش و یقین زماندہ بو لطیف
و تاریخی الکانک روس ربقہ اسارتدن تماماً خلاص اولمش
کورہ جکلر ۔

باغچہ سراہلی : جو بوقی زادہ

صفوفی کمال

تورک اوجاغندہ

— جای ضیافتی مصاحبانی —

قریم حکومت ملیہ سی خارجیہ و حربیہ مدیری جعفرسید
احمد بکک شرفہ ۲ مایس سنہ ۳۳۴ تاریخندہ تورک اوجاغندہ
برجای ضیافتی کشیدہ ایدمش و مملکتک ارباب قلمندن برچوخی
مذکور ضیافتدہ حاضر بولمشدر ۔

جعفرسید احمد بک کندیسی سلاملامق و حسب حال ایتک
اوزرہ تورک اوجاغندہ اجتماع ایتش اولان تورک کنگلکندہ
قریمیلرک ترجمان حسیاتی اولمق اوزرہ اوزونجہ و پک چوق
آلغشلامش برنطق ایراد ایلشدر ۔ نطق مع التأسف تماماً ضبط
اولنہ مامش ایسہدہ باشلیجہ پارچہ لری بروجہ آتی نقل اولمشدر :
عصرلردن بری تورک دنیا سنک خارجی دشمنلری بویوک
تورککی تخریبہ چالشمشدر و برچوق یرلردہ تورک مملکتلرینی
تحت اسارتہ آلمشدر و تورکی اقتصادی و سیاسی حیاندہ مغلوب
ایدہ بیلشمشدر ۔ فقط آنلرک هیچ بروقت استیلا ایدہ مدکلری ،
تخریب ایدہ مدکلری بریرقالمشدرکہ اودہ تورکک ملی مر بوطیقی ،
ملی فدکارلق حسیدر ۔ مثلاً قریم دولتی روسیہ نک آنتریقہ لری
نتیجہ سندنہ استقلال سیاسی غائب ایتش ایسہدہ عثمانلی
قرده شلرینہ ہر وقت بیوک و صمیمی برمر بوطیت حسی بسلمش
و شملدن کلن بتون قارفورطنہ لری ، صغوق روز کارلرک جنوبدن
کلن تزیہ قرده شلق نفخہ لری قارشوسندنہ اریمش ، نابود
اولمشدر ۔ قریمیلر هیچ بروقت استقبالدن امیدلرینی
کسمہ مشلر و کندیلرینی دنیاہ یالکز دکل بلکہ بیوک تورککلک
اوکسوز برپارچہ سی بیلشمشدر ۔ صوک وقایع اثناسندنہ آنلر
حیات استقلالہ آتدقلری وقت کندیلرینہ عثمانلی ، قفقاسیہ لی ،
قزانی ، تورکستانلی الخ بتون تورک قرده شلرینک ظہیر اولہ جقلرینہ
قانع اولہرق ایلرولہ مشلردر ۔ آنلرک بوامیدی بوشہ جیقمنہ مشدر ۔
بوکون بتون تورککلک ، قریم ، قفقاس ، قزان ، تورکستان علوی
دقیقلر یاشایور ۔ تورککلک بعث بعدالموق ایچون بتون قلیلر
ترہ یوردی ۔ بو ہیجانک بیوک برقسمنہ شاہد اولام ۔
ہرنہ قدر آناتولی ی کورمہ مش ایسہدہ بو حسیانک
اورادہ دہ تماماً حکمفرما اولدینی آکلامق ایچون آناتولی ی
کورمک نہ لازم ۔ بوکون آناتولی یاوریلری چناق قلعدہ ،
قفقاس ، عراق جہلرندہ الک بیوک طانیلان اردولرک بیلہ
تحمیل ایدہ میہ جکلری مشاقہ نمونیتلہ قاتلانہرق قانلرینی

ینه بالقان خربنده ایدی بز کرلیور، مغلوب اولیوردق. بوکون ایسه اردومن هر طرفده قوه بشریه نك مساعد اولدیغی ال بیوک فداکارلاری، قهرمانلقلری کوستریور. آرده بیوک پک بیوک برفرق وار. دوست، دشمن دوریور : عجبا تورک اردوسنه نه اولدی؟ بوآرده کی فرقی دوغوران بر سبب وار که اوده تورک اردوسنه ملیت حسنک کیرمش اولسی، اردوده بو حسنک تقدیر ایدلمش بولمیسیدر.

تورک اوجانغک اولجده بر قریم کونی، اولمشدی. اوده بیوک استاد اسماعیل بک مرحومک تورک اوجانغی زیارتی کونی ایدی. بیوک غصبرنسکی بزه وصایاده بولمش و دیمشدی : « تورکلیک سیاسی اتحادینه چالشمق سزک نسلکیزک وظیفه سی دکلدیر. سز فکری، روحی اتحاد چالیشیکیز ». بزه بوکا چالشدق. بوکون بیوک تورکلیک طرفنده ملی انتباه کوریوروز. بوکون تورک اوجانغی ینه ممنون و بختیاردر. چونکه ایکنجی « قریم کونی » یاشایور. چونکه بیوک مفکوره اوغرینه چالیشان قریم کنجلیکنی قبول ایتمک شرفنه نائل اولیور. »

اوپتات

دالغله ره

- قریم، دورکن

او چوشقون دالغلر یوکسه له یك چوق
یول ویرک کچیم، کیده یم چابوق
کوزلری یولده در آنه جکیمک
یاننده اوپوبده اوتمشایانی یوق

ای چوشقون دالغلر کوسکونیمسکز !
سز یم عشقمدن اوستونیمسکز ؟
وطن اوغرینده یم کهری دونه یم
سویله یك عزمدن اوسکونیمسکز ؟

ای چوشقون دالغلر آق کویوکلردن
قورقارمی قورقایان قان کیمکلردن
دورولک دیورم سکونت بولک
یورد عشقی صیزیور تا ایلکلردن

سوقی بکفوره

آقیدیورلر. بو حال آناطولی نك ده بیوک تورکلیک هیجاننه نه قدر حرارتله، نه قدر قلیله اشتراک ایتدیکنه دلیلدر. حالبوکه دشمنلر تماماً عکسی بر نتیجه بکلیورلردی. عثمانلی آرسالانلری چناق قلعه ده خلافت و تورکلیک مدافعه ایدرکن روسلر هر آن اسلاولغک بیوک مفکوره سنک حصول بوله جغه انتظار ایدیور. هر دقیقه دشمنلرک استانبوله کیردیکنه و آیاصوفیه اوزرینه خاج دیکلمش اولدیغنه دائر تبشیر تلغرافلری بکلیورلردی. روسیه ده کی مسلمانلر بتون صمیمیتلری ایله اسلامیت و تورکلیکک محافظه سی ایچون دعا لری ایدیور و فقط بتون ارباب فن و وقوف عثمانلی تسلیحاتنک نقصان اولدیغی وانکلز و فرانسلرک ایسه پک قوتلی واک یکی وسائط حربیه یه مالک بولندقلری تأمین ایلکده اولدقلرندن بیوک برفلاکتک و قوعی قورقوسیه درین درین آغلا یورلر و قلبلری قیریق اولدیغی حالده بتون اوسوزلکلری تقدیر ایدیورلردی. فقط نه اولدی؟ انکلز و فرانسلرک در سعادته کیردیکی تلغرافلری رینه آنلرک عثمانلی جلادتی اوکنده مقهوراً چکلمش اولدقلری خبرلری کلدی. عثمانلی شجاعی عالمی حیرت لری ایچنده براقدی. عثمانلی اردوسی بوفدا کارلغیه یالکتر روسیه یی ده ویرمکه قالمادی. بلکه بتون تورک دنیا سی ده حرکت کتیردی. بوکون تورک دنیا سی او یانمشدر و هیچ بر مانع طانیایه رق ایلر ولیه جکدر.

حمد لله صبحی بک جعفر بکه خطاباً تورک اوجانغک مقصدی تأسی حقنده بر لطق ایراد ایتمشدر. اونی ده مع التأسف آنجق خلاصه نقل ایده بیلدوروز :

« تورک اوجانغی، بیوک تورک دنیا سنک هر طرفندن کرک تحصیل و کرک سائر بر صورتده در سعادته کلمکده اولان عرفدا شلری میز حمایه ایتمش و آنلره حیاتده دلالت ایتمکه برابر مختلف تورک کتله لری آره سنده روابط معنویه و فکریه تأسیسنه چالشمشدر. تورک اوجانغی هر وقت تورکلیکک بیوک استقبائندن امین اولدیغی کبی بو ایمانی عثمانلی دولتنک کچیرمش اولدیغی الک و خیم دورلرده بیلله غائب ایتمه مشدر. بالقان حربی انسانسنده عثمانلی فلاکتلرندن نشئه لهن برفرانسز محرری ما کدونیانک، تراکیانک الح ماضینک نسیان اوچوروملری آره سنندن شممشکلر چاقه رق تکرار میدانه کلمکده اولدیغی یازیوردی. او وقت تورکلیک ایچون ماتم کونلری ایدی. شمدی ده بیلدیرملر چاقه رق قفقاس، قریم الح ماضینک پرده نسیانی یرتیور. بوکون تورکلیکک بیوکلیک باشلایور. پارلاق بر آتی کندی کوستریور.

قریم کونلری

قریم کنارندہ ماوی دالغہلر
کوک بایراغک دالغہسنی سلاملار
داغلرندن آقان قانلی درہلر
شہیدلردن ایلر آلقیشلر ایشار ...

ای سوکیلی یر ،

ای سوکیلی یار :

ایشته سکا آل بایراغک ارلری
- بر الدہ تاریخک ، بر الدہ قرآن -

کچمش دولتگی احیایہ کلدی
بز اویدک اوقشادق یاورووک جعفری
اوقودق قلبنہ بر کیزلی فرمان
سکا وظیفہسین ایفایہ کلدی ،

ای سوکیلی یر ،

ای سوکیلی یار !

سہ . مایطہ کیل

قلنجچلرک شاقیردادی
کنج باطیرلر [۱] الارندہ

شمیدی سنک باغلرگدہ
او آغلایان ببل کولر
شعر دولو داغلرگدہ
طاتلی طاتلی قوزی مہلر

ہوت سنک شانلی آدک
آلقیشلانندی ، ناملر آلدی
شیرین ، کوزل کوک سنجاغک
ہر طرفدہ دالغلانندی

یاشا الی الابد یاشا
ای قیچاغک یشیل یوردی
بوکون سنک اوزرگدہ
قیچاقلیلر اوردو قوردی

یاشا بوکون ، کوزل قریم
قیچاقلرک یشیل یوردی

علی انور

۳۴/۷/۵

[۱] بہادرلر

سلطانک ٹولومی [۱]

قریمی ٹوز جاندن سہوہن ئی دہ آل
بولداشم کامران کنعان ...

ویرانہ یہ دونمش او کوزہل سرای ،
سدیرلر دہ ویریلش ؛ قیریلش سازلر ؛
کیرمہ مش قفسدن نہ کونش ، نہ آی !
چارپارکن ہر یرہ ٹولکون نیازلر ...

صاچلری داغینیق ، وجودلر قیریق
سرای قادینلری دوکولش بولہ ؛

[۱] اسکی قریمک انقراض دورہ لرندہ ...

قریم ایچون

رؤیالردہ صایقلانان
ای قیچاغک کوزل یوردی
سفی بوکون پاریلداتان
قیچاقلرک جسور اوغلی

بر زمانلر آغلایوردک
فقط شمیدی مسعود اولدک
یشیل صاچلی داغلرگدہ
قیچاقلرہ مرکز اولدک

ایلک کونشک پاریلدادی
باغچہ سرای بلارندہ

تخمیس [*]

سر قورز شاہقہ یہ ساعد وزانو یرینہ .
 صارارز حور ظفر نوبربانو یرینہ .
 دولارز آللی کفن زلف سیہمو یرینہ .
 « رایتہ میل ایدہ رز قامت دجلو یرینہ ؛ »
 « توغہ دل باغلامشز کا کل خوشبو یرینہ . »

جام لبریز حاسبت بزدا کسیر بقا ،
 بیلشز بوس لب وگردنی ہپ زہر فنا !
 بویلہ در شیوہ اجدادینہ عہدندہ وفا :
 « ہوس تیر وکان چیقمدادی دلدن اصلا ؛ »
 « ناوک غمزہ دلدوز ایلہ ابرو یرینہ . »

ہریانی معرکہ ناک صانکہ گلستان ارم ؛
 دوکولن قانلریمز گللری ، حومز شبنم .
 بویلہ برعالم ایچندہ بزہ ہیچ گلمز اُلم ،
 « سورہ رز تیخمزک ذوق وصفاسن ہر دم ؛ »
 « سیم تنلرلہ اولان لنت پهلو یرینہ . »

صوات شیر زیان ، خطفت شاہین لوند ،
 برق رفتار شہاتلرہ ممکنمی منند ؛
 ایریشیر صانما بزہ سلسلہ زلف کمنند !
 « گردن توسن زیبادہ قطاس دلبند ؛ »
 « باغلادی کوکلمزی زلفلہ گیسو یرینہ . »

بخش ایدوب گلشنہ بلبل شیونکاری
 دیگلہ رز دمدمہ کوس وغا گفتاری ؛
 آراز معرکہ دہہ باشقہ گرشمہ کاری !
 « سوہ رز اُسب ہنرمند صبا رفتاری ؛ »
 « بر پری شکل صنم ، برگوزی آہو یرینہ . »

آفاقی طوتارکن خستہ ہیچقیریق ،
 باسلی کلہچہ لر وورولمش قولہ .

غنجہ لر آچہ دن صوصمش بلبلر ،
 ماتملی سراہہ بایقوشلر دولمش ؛
 باغچہ سندہ بیتن باغین سنبلر ،
 یاس طوتان سلطانک کوکسندہ صولمش .

قلبنده تیرہ رکن ماضینک یادی ،
 آکارمش مہتابدہ کچن کونلری ؛
 روحندہ جان ویرمن اوکسوز فریادی ؛
 قہریلہ صارصارمش کوک ایلہ یری .

باشنی دایایوب آلتون تختہ ،
 بر شفا آرامش نوسن روز کاردن .
 آریلش کونی او نازلی دیاردن ؛
 آغلامش قریمک قارا بختہ ...

اینرکن پای تختہ موسقوف پنجہ سی ،
 یولمش بیاضلاشان قومرال صاچنی .
 قیریق بر نہی کبی ایگلہ رکن سسی :
 فیرلاتمش باشندن الماس تاجنی ...

اک صوکرا چیلدیرمش ، قوشمش نہنکینہ ؛
 باقش کہ ہر یر سیس ، ہر طرف قایا
 بر سلام کوندروب خلاصکار آیہ [۲]
 دالمش انتقامک یاقان رنکینہ ...

امیدلہ قاپانان او نہلا کوزی ،
 سچمش افقلردن دوغان ییلدیزی ؛
 بینندہ دیوارکن بر دہرین صیزی
 قریم ! قریم ! اولمش اک صوک کی سوزی ...

[*] غازی گرایک اُلان تر و تازہ اولان بوغرانی ، بوگونک سویۃ
 ادیبہ سنہ قارشئ ٹولمش بر اصول اولسہ بیلہ تخمیسدہ آری بر ذوق
 بولیم . ج ۴۰

(قریم) مک هجرانی

۶ مایس ۱۹۱۸ - حافظ پاشادن

سنه لردنبری روحی کمیرن ، بنلکمی نه زن ، موجودیتمی
صارسان بر آلم ، بر آچی ؟ .. کونلر کچدکجه ، یاشم ایلر ولدکجه ،
مفکرم قوتلندکجه دهها زیاده آرتیور ، وارلغمی بتون قوت
وشدتیله صارییوردی . بو نه ایدی ؟ .. بنی بوقدر نه زن ، تعذیب
ایدن ، یأسلر ایچروسنده یاشاتان بو بوغوجی عذابدن قورتیلغی
ایستیوردم . بنده سائر انسانلر کی شن وشاطر بولنغی ، شاقراق
بربلل ، پارلاق برکله بک ، مسعود بر قوش کی یشامق ایستیوردم .
بو بنم حقم دکیدی ؟

بونلری ایلك دوشونمه که باشلادیغ زمان هنوز کوچوک
برمکتیلی ایدم . او وقتلر آنجق شویله بر ملاحظه ده بولنه بیلیردم .
بن نیچون بوقدر لاقید و کوسکون بر عمر کچیریورم . مسعود
بر حاله نك قیمتدار بر اولادی ، حقیقتی و مشفیق قرده شلره
مالک بختیار بر همشیره سی دکلیم ؟ نیچون سعادت می بحق حس
ایده میورم ؟

صکره مکتیده آرقداشلر آراسنده ، خوجالرك اُك چوق
تلطیف و توجهنه مظهر اولان ینه بن ایدم . کرک مکتیده کرک
آقربالر آراسنده ، کوروشدیکم ، طانیدیغ ، برابر اوینادیغ ،
آرقداش و آقرا نلرمده بنی چوق سوه لرلر ، هیچ بریسی قلبی
انجیده جک و بنی بویله ابدی یأسلره دوشوره جک حالرده
بولنمازلردی . او حالده بو تأثیر ، بو آلم عجباً نه دن ایدی ؟

بومعمای حل ایتک ، بگاسباوتک ، حیاتک مسعود و قیمتدار
دقیقه لرنده او گولماز آجیلر حس ایتدیره ن بو کیزلی اسراری
کشف ایتک ؟ .. بیلسه کز نقد ، نقد مرافقی ، اساسی ، جدی
و حقیقی بر مسئله اولمشدی . کندی کندیمه حل ایتکه اوغراشیر .
کونلرجه ، هفته لرجه ، حتی آیلرجه مدت فکری می ، ذهنی
یورار ، دوشونور آکلامغه چالیشیردم . بعضاً محرم حیاتم آنه مه
درد می آچار ، اونک شفقتله طولو سویملی نظر لرلندن بر دوای
شافی بکلردم . بویله جه ییللر کچدی ، سنه لر نهایت بولدی .
مکتیمی ، زمانک موداسنه کوره اورتا حاللی برعائله قیزی ایچین
اُك صوک اولان تحصیل می نهایته قدر اکمال ایتش ایدم . فقط :
اومعمای ، او کیزلی درد می ، او معنویات می کمیرن آجیلری یوق می ؟ ..
ینه آکلایاماش ، ینه حل ایده مه مش ، ینه او کره نه مه مشدم .
یاشیمی ، محیطی نظر اعتباره آله رق بگافضله برشی سویلکه
(ماهی ۵۳ نهی محیفه ده)

خلعت عشق مجازی بی مزاده ویردک ؛
وقف ایدوب جانمزی اوزکه مراده ویردک .
وصلت شوخ بری عشوه بی باده ویردک
« گولمز شاهد زیبای جهاده ویردک ؛ »
« دلبر ماه رخ و یار بری رو یرینه »

آری بر عالم سودا آری ز ، فهم ایده لی ،
خوش گلبر یوصما اُتدن بزه برخنچر آلی .
ذوق وشادی بیلرز محنت جک وجدلی ،
« سترک چوری چوق ، امید وفا یله ولی ؛ »
« اولدق آشفته سی بر شوخ جفاجو یرینه . »

بزی رام آیه یه مز جذبّه سحاره سینه
نه سیه دیدّه پرفتنه ، نه سیمین سینه .
باشده بر غوغا هوا سی اُسیور ایشته ینه ،
« اولمشز جان ایله بالله غزایه تشنه ؛ »
« قاتی دشمن ملکک ایچرز صو یرینه . »

قوزان زاده

مناقب محی الدین

قریم قورولتاینه

ای ظلم ، اسارت زنجیرینی قیران قورولتای !
چوره کده طویلانه رق یکتیلردن بر آلا ی ،
بر چلیک اوق کی روسک قلبنه آتیلیرکن ،
بوزولدی می الکده کی کریش ، یای ؟
سن بهار چیچکی کی حیاته قاتیلیرکن ،
مایوس اولمه ! ارتق سنی جانلاندیرر کونش آی ،

چونکه عصر لرجه کینک ، ملی حرثک صاقلادک ،
عزم ، امید حسلریله بو حیاتی حقلادک ،
آغوشنه آتیلهرق کوزل ، پارلاق هلالک ،
سایه سنده قریمه کی بولشویکی پاکلادک ،

ماقریکوی : اسماعیل غصبرنسکی شاگردلرندن

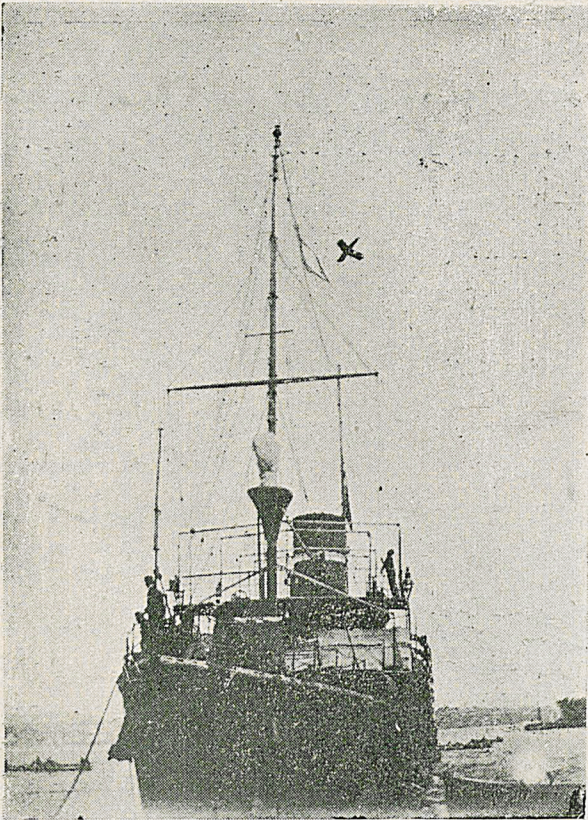
معلم

فوزی الطوف قریمی

[*] قازاق نامنی وبرلر .

تاریخی بر دقیقه نك تبلیتی :

« قریمہ بر نظر »

کوک بایراق

آی ، ییلدیزی آل بایراق کولہ تکه سی آستندا
 سنی اوایل ، ساغا یانا ، ساغا بیغلای کوبه من
 آت قوبروقلی ای کوک بایراق کوکدن توشوب توبه نکه
 کومولسه کده قارا یرگه یانغز سنی سوبه من

سوقی بلمنره

بوز الی سنه اول استقلانی غائب ایتیش و بوکون آرتق اسارت
 زنجیرلینی قیرمش اولان (قریم) ک کوک بایراغی ایلک دفعه اوله رق
 خارجیه و حربیه مدیری جعفر سید احمد بک در سعادتن عزیزتی
 مناسبتیه رسماً بر سفینه نك غراندی دیره کنه چکله شد. فوطوغرافیه
 بایراغی چکن بحریه لی نك حرکاتی تماماً کوستر مکده در . کوک بایراق
 رسمده (X) اشارتی ایله اراده ایدلشد. قریم حیات استقلالی
 اعتباریله بایراغ کشیده سی آتی تام بر قیمت تاریخیه حائز اولدیغندن
 بونی تثبیت ایچون بالاده کی فوطوغرافی صورت مخصوصه ده مجموعه من
 ایچون آلدیردق .

«خان مدرسه سی» حالا موجود اولوب مدرسه مذکورہ اخیراً
 یکی طرزده انشأت ایلہ تميم وتوسيع ایدلشد. «خان سرائی» نك
 قپوسندن کیرلیدی کبی بیوک بر بغچه واورته یرنده قریم شبه
 جزیره سنی آ کدیرر بر طرزده اوپولمش فسقیه لی بر حوض
 ودها ایلریسنده یریر کوشکر ایلہ صاغ طرفنده سمایه طوغری

دول مرکزیه نك قهار ضربه لری آلتنده ازیلن چارسلطنتک
 انقاضی اوقراینا ، بولشه ویک و فنلاندیا حکومت جدید سیله
 دول مشارالیم میانه لرنده صلح عقد ایدل کدن صکره یکی
 اوقراینا خریطه سیله محاط قالان قریم شبه جزیره سی حقنده
 کرک اکثریت سکنه سنک عرقداش و دینداشلی و کرک عصر-
 لرجه حکومت عثمانیه نك تحت حکمرانیسنده بولمش اولسی
 حسینیه مطبوعات عثمانیه طرفندن پک طبیعی اولق اوزره ایجه
 مقالات و مطالعات یورو مکه باشلاندى . دولت علیه نك شمالده
 صادق براردوسی اولوب بر چوق محارباتده اردوی هایون ایلہ
 یان یانه دشمنله چارپیشان و نامدار ، شهرتشار سواریلریله دولت
 اید مدت عثمانیه نك شمالده روسلره قارشو بر قلعه سی منابه سنده
 بولنان «قریم خانلی» ۱۷۸۳ تاریخ میلادیسنده روسلر طرفندن
 بیتلش ایدی . معلومدرکه قریم ، ۱۶۶۳ تاریخلرنده بش خانلغه
 آیرلش اولان «قپچاق ایمپراطورلی» نك بر جزئیدر . بونلردن
 برنجیسی ، وولغا نهری اوزرنده «سرائی» نام مرکز اداره سی
 اولان واورال ایلہ وولغا آره سنده بولنان «قپچاق» خانلی ،
 ایکنجیسی «سامارا» دن «ویاتقا» یه قدر امتداد ایلان «قران»
 خانلی ، اوچنجیسی «وولغا» و «دون» ایلہ قفقاسیا آره سنده
 کائن «آذردهان» خانلی ، دردنجیسی ، بحر سیاه و آزاق
 دکنزلی امتدادنجه «دون» و «دینستر» نهرلی آره سنده
 بولنان «نوغای» خانلی و بشنجیسی ایسه شبه جزیره داخلنده
 اجرای حکم ایلان «قریم» خانلی ایدی . «۱۶۸۱» تاریخنده
 «قپچاق» «۱۵۵۲» ده «قران» «۱۵۵۴» سنه سنده «آذردهان»
 واون سکزنجی عصرده ده نوغای خانقلری اراضیسی روسیه یه
 الحاق ایدلشد. نام قدیمی «taurid» ویکرمی بش بیگ
 کیلومتر و مربنده بولنان قریمده او وقتلری یدی یوز ، یدی یوز
 الی بیگ قدر نفوسی اولوب «اور» Or قصبه سی و «پره قوب»
 برزخی شمالنده دخی «نوغای» خانلغک بعض بقیه سکنه سی
 دخی موجود بولنقده ایدی . قریمدن خارقه ویه طوغری کیدن
 شمندوفر کذرکاهنده کائن Melitople شهرینک نام قدیمی
 «قزیل یار» اولوب و قتیله اطراف اربعه سی هپ نوغایلر ایلہ
 مسکون ایش . شمیدی ایسه آنلردن اورالرده تک بر نفر
 قالماشدر . سیواستوپولک اولکی اسمی ده «آقیار» در .

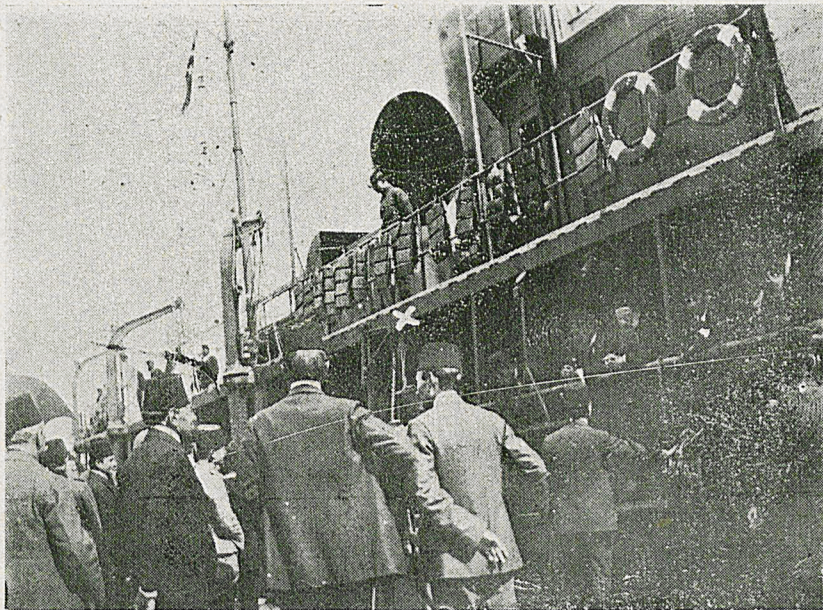
خانلغک مقر اداره سی بولنان «بغچه سرائی» ده «خان سرائی»
 ایلہ یانی باشنده ایکی مناره لی جامع شریفی و شهرک کنارینه طوغری

یوکسین و خانم سلطانلرک تماشاه کاه محلی اولان قفسلی برجهانما کوریلور . سرای ، تمامیلہ شرق اصولندہ نقش و تزیین ایدلمش و اوطلرینک دیوارلرندہ غایت نفیس تعلیق یازیسایله و تمامیلہ استانبول شیوه سندہ محرر معنیدار آثار منظومہ بولمشدر . کرک بغچہ سرای و کرک کوزلوه ، قرہ صوکی شهرلرده «خان جامی» نامی طاشیان بیوک جامعلرک منارہ و قبهلری انشائندہ کی طرز معماری ایله ترتیبات و تزیینات داخلیلری عینیلہ درسعادت جامعلری کی اولوب تورکستانده کاش سمرقند و تاشکند جوامعی قبه و منارلری اشکالنه قریمده تصادف ایدلمه مکدهدر .

روسلر ، قریمی

جعفر بک تشییی :

استیلا ایدلکدن صکرہ تشکیلات موجودہ بی کاملاً قالدیره رق مملکت مذکورہ بی سائر روسیہ ولایاتی کی بر اداره یہ تابع قیلمش و یالکز مقتیلاک و قاضیلق جہاتی پک ابتدائی بر طرزده ابقا ایلشدر . شہ جزیرہ نک شمالندہ کاش اراضی ایله برابر «تاورچسکی» نامی آلان ولایتک مرکز اداره سی بعدالاستیلا «سیمفہ روپول» «تحویل اولنان» «آق مسجد» شہریدر . بلدہ مذکورہده مفتی ایله مفتی معاونی دیمک

(مجموعہ من ایچون صورت مخصوصہده آلمشدر)

قریم حکومت ملیہ سی خارجیہ و حربیہ مدیری جعفر سید احمد بک مابسک اوننجی جمعہ کونی درسہ ابدن مفارقتلہ قریمہ عزیمت ایش و رنجیمده بر جوق ذوات مهمہ و قریمیلر جمعیتی اعضایی طرفندن تشییع اولمشدر . کوکرتہ اوزرندہ آیاقندہ دوران (X) اشارتلی ذات جعفر سید احمد بکدر .

قریم مفتیالکینک اداره روحانیہ سندہ شہ جزیرہ دن ماعدہ «لیتوانیا» و «لہستان» مسلمانلرینک بولندقلری محللردخی داخل ایدی . نکاح ، طلاق ، تقسیم ترکہ ، ثبوت نسب و حضانہ کی مواد شرعیہ نک رؤیتی ، تراخی طرفین صورتندہ قاضیلرک جملہ وظائفندن اولوب مدعی و یا مدعی علیہ دن بری محاکم عمومیہ نظامیہ بہ مراجعت ایدلیکی تقدیرده دعوی واقعہ یہ احکام شرعیہ بہ توفیقاً محاکم مذکورہده حل و فصل اولنور . و بوبابده «ہدایہ» نک روسجہ ترجمہ سی مابہ الطبیق اتحاد ایدیلور ایدی . مفتی وقاضیلرہ حکومت طرفندن ویریلان معاش بک جزئی اولوب امام

و خطبا ایسہ اوقاف اسلامیہ و یا خود اہالی طرفندن راجرت ایله توظیف اولونہ کلشدردر . ایشہ روسیہ حکومتنک رسمی دنیلہ بیلہ جک درجہده مسلمانلرہ ترک ایدلیکی جہتلر بوندن عبارتدر . اہالی بی دیگر اقسام ممالکدہ اولدیغی کی اصیلزادکان «بورژوا» و «کوبلی» ناملریلہ اوچ صنفہ آیرمشدر . خالق دورندہ اکثریسی مأموریتلرده بولمان «میرزا» و «آغالر» ایکنجی قاترینہ نک

امریلہ رسماً زادکان صنفہ قید ایدلمشدردر . قریملی لرک «چلی» عنوانی طاشیان دیگر عنعنوی آریستوقراتلری ، روسیہ حکومتنچہ «روحانی» صنفہ ادخال وامامت و خطابت جہتلری بوزمریہ حصر ایدلمشدر . کرک «میرزا» و «آغا» و کرک چلی صنفلری معاشرت و ازدواج خصوصلرندہ شمدی بہ قدر عنعنہ و اصالتلرینہ ممکن اولدیغی قدر رعایت ایدہ کلشدردر . «آغا» صنفندن بوکون قریمده پک آز برعائہ قالمشدر . اصیلزادکانہ «سید احمد آغا» ، «سلیمان آغا» ، «قیابک»

اولان قاضیسکردن و ملحقات قاضیلرندن عبارت بر اداره روحانیہ واردر . «آق مسجد» ، «اور» ، «کوزلوه» ، «کفہ» ، «یالطہ» قاضیلری ہفتہده بر کرہ اداره مذکورہ کھلرک مفتی نک ریاستیلہ عقد اولنان مجلسدہ ائمہ ، خطبا و مؤذنلرک انتخابلرینہ دائر مسائل تذکر اولنور . مفتی بدایتلرده انتخاب ایله تعیین اولونہ کلش ایسہده صکرہلری طوغریدن طوغری بہ حکومت طرفندن علوم شرعیہ بہ وقوفی اولسون اولماسون میرزا صنفہ منسوب اصیلزادکاندن تعیین ایدلمک اصولی تقرر ایلشدر .

کور دیلرسه هان ترك دار و دیار ایله هجرته قیام ایتشلردر .
نتکیم اون طقوزنجی عصر ابتدالرنده و ۱۸۵۵، ۱۸۹۵ و ۱۹۰۵
سنه لرنده ممالك عثمانیه و قوقوبولان درت هجرت، قریمک اسلام
سکنه سنی پک زیاده تقلیل ایلش و بوکون موجودلری ایکی یوز
بیکی تجاوز ایتمه مکده بولمشدردر.

قریمده کنجلك فکرینک اک زیاده (۱۹۰۵) سنه سندن
صکره باشلادیغنی کوریرز . مکتبلره معلم یتشدریمک ایچون
روسلر طرفندن آقسجده تأسیس ایدیلان و علوم دینه دن
ماعداد تدریسائی کاملاً روس لساننده اولان « تاتاردارالمعلمینی »
مأذونلری ایله درسعادته تحصیل وعودت ایلانلر ، چو حقلر
وکنجلیر ملیت دائره سنده تربیه و تمیه ایتمهک باشلامشدر.

اشته حرب عمومی باشلادیغنی زمان قریمک احوال عمومیه سی

بولندن عبارت ایدی . بتون

روسیه ده اولدیغنی کی قریمده دخی

اعلان ایدیلان « موبیلزاسیون »

اوزرینه جمع و تحشید اولنان

قطعات ، ایچریسندده مسلمانلر

دخی اولدیغنی حالده علی الا کثر

آوستریا و مجارستان حدودینه

کوندلرش وایمراطوریجه نك تحت

حمایه سنده بولان « اسقادرین »

نام صرف اسلاملردن مرکب

قریم سوارى آلائیخده حدود مذکوریه سوق ایلشدردر .
روس اختلال عمومیسندن صکره قریملرک ایلک حرکت
ملیلری مفتی انتخابنده کورلمشدر . « قره شایسکی عادل میرزا نك
وفائی اوزرینه منحل قالان مفتیک مقامه » چونغار ،
چلی لرندن بالاخره بولشه ویکلر طرفندن قتل ایدیلان « چلی
جهان افندی » نام کنچ انتخاب و بوضورتله مفتینک صرف
میرالردن بلا انتخاب حکومتجه تعیین اولومسی قاعده سی رفع
وازاله ایدلمشدر . مفتینک ریاستی آلتنده اولمق اوزره آقسجده
وصکره لری کویلرده ملی قومیتلر تشکیک ایدلمش و مسلمانلر
اوقاف اسلامیه اداره سنی کندی الارینه ایشلردر . برمیون
روبله یی متجاوز نقودی تجمع ایتش اولان وقف اداره سینه
اسکی مفتیک اداره روحانیه سی هیچ برصورتله مداخله ایدمیب
مثلاً برجامعک تعمیر ایچون آچیه لزوم کورلدیکی تقدیرده
آنحق داخلیه ناظرینک امریه طقوز یوز روبله قدر برمبلغ

« محمد بك » « بورباط میرزا » « عادل میرزا » « سید چلی »
« اسماعیل چلی » دنیلدیکی کی ارتقا ایلدکلی نسل و سلاله سنی
کوستر فاملیا عنوانی دخی علاوه سیله مثلاً « قره چایسکی عادل
میرزا » و « قیچاقسکی سلیمان میرزا » دنیلورکه کندیلرینک
قره جای و قیچاق قبیله لرینه منسوب اولدقلىرنی اراؤه ایلر .

بولندن ماعدا « افندی » عنوانی یالکیز بالفعل مدرسلک
ایدن علمایه منحصر اولوب بوکیلره مثلاً چلی ایسه « مکئی
علی چلی » « خواجه احمد چلی » دنیلمیوب « مکئی علی
افندی » « درت قاضی خواجه احمد افندی » دیه یاد اولنورلر
میرزالرک قادین وقیزلرینه « خانى » و چلی لرک طائفه
نساننده « شریفه » دنیلوب مثلاً « لیلا خانى » و « سعاده
شریفه » اسملرنده اولدیغنی کی عنوانلر اعلامک آخرلرینه
علاوه اولنور .

قریم خانانی خاطراتندن :

فوطوغرافیسی بالایه درج ایلدیگمز قریم یاره سی قریمک صوک خانى
(شاهین کرای بن احمد کرای) زمانده و ۱۱۹۱ سنه سنده
باغچه سرایده ضرب اولمشدر

کنجلك محل تحصیللری ،
علی الا کثر مدرسه لر ایدی .
قصه و کویلرده موجودی پک
چوق اولان بو مدرسه لرده
صرف ، نحو ، معانی ، فقه ، کلام ،
حدیث و تفسیر تدرس ایدرلر .
وبرمدرس هرکون بودرسلری
طلبه یه صنف صنف تقرر
ایلک مجبوریتده بولنور . روس
مکتبلری ، بتون خلقه تماماً

آچیق اولدیغنی حالده اهالی اورایه چو حقلرینی کوندرمکدن
امتناع ایتشلر و آنحق یکرمنچی عصر ابتدالرنده مکاتب تالیه
وعالیه تک توك کیرمهک باشلامش و صکره لری ایسه مکاتب
مذکوریه پک زیاده هجوم ایدلمشدر . مع مافیه هم مسلکلی
روس آریستوقراتلریله هر وقت مناسبات خصوصیه ده بولنش
ورسمی اسیلزادکان جمعیتلرنده اعضا صفتیه یان یانه اوتورمش
اولان « میرزا » صنفلی روس مکتبلرینک تا ابتدای کشادنده
کرکملکی و کرکعسکری هر برینه دخول و دوام ایده کلشدردر .
بالاده ذکر ایدلدیکی وجهله روس مکتب و مأموریتلرینه
تمایل ایتمه رک یوز قرق سنه قدر بالفعل روس اداره سنده
بولنش اولان قریملر ایچنده تماماً روسلره تمثل ایتش دیه
برفرد کوستریله مز . بونده احکام دینه ایله عادات و آداب
ملیه لرینه درت ال ایله صارملرینک باشلیجه عامل اولدیغنی
شبه سزدر . نه وقت هرایی مقدساته قارشو تعرض علامتی

هر طرفدن تلغرافنامه‌لر ياغديريله‌رق ايجاب ايدرسه جمله‌سنىك
براي نجات مركزه كله جكلىرى بيلدیرلمشدر . بعدالتخليه
سيواستاپولدن سميغه‌روپوله عودت ايليان مفقى، برچوق قوميتيه
هينئلىرى (اول انشاده قريمده آلتش قدر مسلمان قوميتيه‌سى
تشكيل ايدلمش ايدى) طرفدن آلقشله‌له استقبال اولونه‌رق
اوزرينه ، چيچك دمئلىرى ياغديرلديغى خالده ال اوزرنده
كوتورمشلردر . بو مراسمه قريمده بولنان اوقرايناليلر دخی
اشتراك ايدیوزلردى . ذاتاً روسلرک تعبيرى وجهله « كنج تاتارلر
حرکاتى » نك باشليجه مشوقلرندن برى ده انفراد و استقلال
ايچون كنديلرينه ملل سائردهن يولداس آرايان اوقرايناليلر

صرفه مساعدده اولنه‌بيلير ايدى . يكي مفتيلك اداره‌سى ايسه ،
وولغا بويى مسلمانلرى « مى و مدنى مختاريت » هيئته بردن
اللى بيك روبله اعانه وىرمك صورتيله اوقاف اسلاميه اداره‌سى
اوزرنده تصرف حقيقتىنى كوسترمشدر .

بوصورتله باشلايان حرکاتى ، روس غزته‌لىرى « كنج
تاتارلر حرکاتى » ديه تعبير ايدیوزلردى . مفقى، قريم مسلمانلرينه
كندى قريه‌لرينك محافظه ايللىرى لزومى بيان ايله آيرى
مسلمان قطعاتى تشكيله طوغرى بر طريق اراهه ايلمشدر . اول
زمان « تاوريچسكى » ولايتنده پتروغراد حكومت موقته‌سنىك
قوميسرى اولان « بوغدانوف » ، قطعات عسكريه آره‌سنىه
تفرقه‌دوشوره جك اولان

بوکى بياناتك شايان آرزو
برکيفيت اولماسى حقنده
مفقى نك نظر دقتى جلب
ايلش و عمله و عسکر
جميى هيئت اجراييه
« بورو » سيله بالاشلاف
مفقى چاي جهان افندينك
تحت محاکمه يه آلمسى
حقنده مدعى عموميله
مراجعت ايلش ايدى .
تام بو انشاده ديكر بر
حادثه عارض اولور؛ مفقى
مومى اليه و مسلمان
قوميتيه سنىك حكومت عثمانيه
ايله مناسبانده بولنديغنه

ياطه شهرينك كورونيشى

اولمشدر . اوقرايناليلر ، قريمده مسلمان عسکرلرينه كندى
طابورلرينك اوركستورلرينى ويرر و بلديه انتخاباتنده مسلمانلر
ايله عيى انتخاب ورقه‌سنىه رأى اعطا ودها ديكر مواده هپ
ال اله حرکت ايدرلر ايدى . اداره روحانيه قارشو اوريلان
بوضربايى بردرلوهضم ايدمىيان قريم تاتار دلكه‌لى بروجه‌آنى
قرار انخاذا ايلمشلردر : « قريم تاتارلرينك دى-ملى اك بيوك
ومستقل مؤسسه‌سى اولان تاوريچسكى مسلمان اداره روحانيه‌سى
آنچق تاتار برناظره تابع اولور . سنيات و داخليله ناظرينك
معلوماتى اولمادن مذكور اداره هيچ برتجريات اجرا ايديله‌مز .
ودوائر مذكورهنك امري اولمقسزين مفقى هيچ بر صورتله

داثر سيواستاپول « كشف جاسوس » هيئته اخبارات
وقوع بولور . بونك اوزرينه ولايت مأمورلرينه هيچ بر معلومات
ويرلمدن مفقى تحت الحفظ سيواستاپوله ايصال وبالا خره اعتذار
ايله سبيلى تخليه اولتور . بووقعه‌دن خبردار اولان قزان شوراي
عسكريسى ايله پتروغراد مسلمان مى شوراسى ، مفتينك
صاليويرلمسى ايچون « كره‌نسكى » حكومتى نزدنده تشبثات
شديده‌ده بولونمش ايدى . مفقى دن ماعدا تاتار طابورلرينك
مؤسسسى لازم . شاپاروف ، ك دخی تحت توقيفه آلمسى ،
يتون قريم اهالى اسلاميه سنىك هيچاتى دعوت ايلش ورئيس
روحانيلرينك درحال صاليويرلمسى ايچون شبهه جزيره‌نك

(۸۱ نجی صحیفہ دن مابعد)

لزوم کورمہ میں بعض بیوکاریمک (جناب حق اکثر انسانلری طبعاً بویله یارادیر ، بونکچون چوق دوشہ یک ضرردر .) فلسفہ حکمیہ سنہ اتباعاً اکثریتی تشکیل ایدن بوبدبخت مخلوقلردن اولدیغمہ حکم ایتمش ، مقدراتک بواسرارلی عذابنہ کوکس کرہ رک ، آجی لرله طولو دخی اولسه جمعیت آراسنده کی موقعی ، محافظہ و ادامہ ایتدیرمک املیلہ مجادلہ حیاتیہ ایتلمش ایدم . آرتق معلمہ اولمش برولایتک اکیبوک بر قیز مکتبہنی اداره ایدیور ، سونمز برهوسله چالیشیور ، اوغراشیوردم . برطرفدن مسلاک محبتی ، وظیفہ عشقی ؛ دیگر طرفدن پارلاق موفقیترلر اضطرابلرله طولو اولان کوکسمی افتخارلرله قبارتدقچہ اوآجی اولدینی قدرده طاتلی کلن و روحہ مونس اولان یأسلرله طولو سرلی امدہ تحسلی غیر قابل بر حالہ کلیوردی . بعضاً طاشیور ، چوشغون بر سیل ، بر درہ کی محیطی قابلایان ، اطرافندہ طولاشان مسلاک وعائلہ محبتی ، وظیفہ عشقی بردن برہ پارلاتیور ، اولنرہ ابدی و سونمز نورلر ویریوردی . دیمک ہم بو کیزی دردم فیاض بر وارلفہ ، ابدی بر موجودیتہ مالک ؟ . فقط بو نرہ دن طوغشمش ، نصیل میدانہ کلش سببی نہدر ؟ طبیعتدہ هیچ برشی یوقدرکہ بر سبب تخندہ حاصل اولسون بونکدہ ابلت برسبی واردر دییوردم .

بر کون صیجاق بر یاز آقشامی ایدی . کوندوزک یاقیجی وکسکین حرارتلری تسکین ایله کیجه نک خفیف سرینلکندن استفاده ایدم رک نه زکین وجودلری ، یورغون دماغلری دیکلندیرمک ایچون باغچہ یه ، بیوک دوت آغاجنک آلتندہ مع عائلہ طوبلانمش اوطوریوردق . سہا او قدر صاف ورا کد ایدی کہ : آغاج دالارینک یشیلکلی آراسندن پارلایان ییلدیزلر ، پک یقیندن کولومسیور ، کسکین و ضیادار کولک لریله بزی سلامیلورلردی . ہممز بو آشیانہ سعادتدہ اونوتیلمز دقیقه لر یاشایوردق . کوچوک قرده شم قدری پک خوشکو . شاقالر ، تقلیدلریاییور بزی کولدیوریوردی . بردنبرہ محزون نظرلرم درینلکله دالدی . غیر اختیاری ایچی چکدم . رحمتی بابام صوردی . « او قترم نہ اولدک » .

بابامک شفقت و سهوگی طولو پارلاق ، کسکین نظرلری بگا قوت و جسارت ویردی . « باباجم - دیدم - اک مسعود آلردہ بیله روحی کیردن بر ائم بر عذاب وارکہ : ماہیتی بندہ هنوز ادرا کدن عاجزم ، نصل سویلہ یم ایشته بویله دیدم » .

استیجواب و توقیف اولونہ ماز . « اداره روحانیہ » خطابت ، امامت کی بتون جہات شرعیہ یه ایجاب ایدن ذواتی بالذات انتخاب و تعیین ایلر »

آقمسجدن مسلمان قومیتہ سی ، قومیسر « بوغدانوف » ک حرکت واقعہ سنہ قارشو پروتستو ایله مرقومک اورادن قالدیرلسنی طلب ایلشلردر . قریم « اسقادرور » سواری آلاپی موقع حربدن کتیرتدیرلمش و آیریجه مسلمان طاہوری دخی تشکیل ایدلشدر .

وقایع مسرودہ ۱۹۱۷ سنہ سی تموز و آغستوسندہ وقوع بولیوردی . قریم قومیتہ سنک ناشر افکاری اولوق اوزرہ « ملت » وروسجہ « غولوس تانار » غزتلری انتشار ایتکدہ اولوب بوایکسندن ماعدا « قریم اوچاغی » و مرحوم اسماعیل غصبرنسکی نک « ترجمان » ی دخی نشر اولونمقدہدر .

بوصورتلہ تشکیلاتلری تدریجاً توسیع و تکثیر ایدم کلن مرکز قومیته ، قریم تانارلری ایچون آیریجه بر مختاریت اداره تشکیلی طریقہ سلوک ایتمشلر و آنلرک تمایلات مذکورہ لری نہ واقف اولدینی حالہ اعتراض و ممانعت ایتیمان « کورہنسکی » حکومت موقتہ سنہ ، جنرال « قارنیلوف » خروج و عصیانندہ قریملی لر طرفدارلق کوستر مشلردر .

بوندن صوکرہ « بفرجہ سرای » دہ یکی برموزہ و کتبخانہ تأسیسی مناسبتیلہ خان سرایندہ بر اجتماع وقوع بولمش و بعدہ منتظم انتخابات نتیجہ سنندہ « قریم قورولتائی » طوبلانمشدر . وفی الحقیقہ ایراد اولنان نطقلر ایله اتحاد ایدیلان مقررات ، مطبوعات ستونلری خیلی مدت اشغال ایلشدر . کشاد اولنان بومجلسہ ، قریمک بتون کوشہ لرندن تبریک تلغرافنامہ لری یاغدینی کی سیواستوپولده « پامیات مہر کوری » خط حرب سفینہ سی ہیئتندن دخی تبریک تلغرافنامہ سی کلشدر . صکرہ لری بومجلسہ ، کندیسنی « قریم پارلمنتوسی » دیہ اعلان ایتمش و مرحوم اسماعیل میرزا غصبرنسکی کریمہ سی « شفیفہ » خانم دیوان ریاست اعضاسندن بولونمشدر .

بوندن صکرہ کی بولشہ ویک حادثاتی و بولشہ ویکلرک تشکیلات موجودہ یی نصل بالطلہ لقلری معلوم اولدیغندن تکرارندن صرف نظر ایدلشدر .

عبدالغفار

استقہولم ۱ مایس سنہ ۱۹۱۸

کورونمندی . لکن صکره دن زمان کچدکه بو سوزلرک قییتی
نظر منده او قدر بیودی که : هیچ بر صورتله شیمیدی بونلرک
قدسیتی آکلانه میه جغ .

حقیقه او یزلی املک، او اضطرابی معمانک حطنه آنحق،
شانلی برماضیه، قهرمانلرله طولو پارلاق بر تاریخه مالک اولان
قریمک استقلالنی دویدیغ وایلاک غزته ده او قودنیغ زمان موفق
اوله بیلدم . چونکه او وقته قدر نه اولدیغی کئندمه آکلایمدیغ
او جهول املرک مقدس «بر ایدآل» اوله رق جانلاندیغی، روحده
بشقه بر انتباه، بشقه بر ذوق، بشقه بر سعادت اوله رق یشادیغی
حسن ایتم . اوزون، صغوق، بحرانی بر قیش کیجه سندن
صکره مسعود، پارلاق، ایصیدیچی بر یاز صباخنک طلوعنی
مژده لنین خیر حقیقتک نوار شعاعانی متحسر و هجر اتزده روحی
امیدلر، هیجانلر، مسرتلرله طولدیردی .

هنه او مقدس یوردک تام علویسنی طاشیان و او سوکیلی
اولکینی اوزاق ایللرده یاشایان مجموعه نیک ایتشاری بر قاندها
سعادتیی، آرتدیردی . شیمیدی جداً بخیارم . او کسوزلرک،
هجرانلر ایچنده بوغولان موجودیتی قورتاره جق و بی ابدیاً
بخیار قیله جق مسعود بر آتینک پک یقین اولدیغی حسن ایدیور،
سوینیورم . دیمک بنم او اسرارانکیز المم سوکیلی «قریم» مک
هجرانندن بشقه برشی دکلش

جمیده نویسمیرانه

قریم قادیلغنی

— همشیره لرمه —

ماضیسی پک شانلی و پارلاق اولدینی حالده سنه لردنبری
موسقوف بو یوندروغی آلتنده ایگله یین، پک سویملی آنا یوردیمیز
اولان قریمک تخلصنه طوغری قطعی آدیملر آتیلدینی شو صره ده
هر تورک — تانار کنجنه مهم وظیفه لر ترتب ایدیور .

بومهم و قیمتی وظیفه یی ادراک ایدن کنجیله هر بررلری
مختلف ساحه لرده فعالیتلره آتیلور؛ کیمی فکرآ و کیمی بدنآ
بو خصوصده ابراز مساعی ایدیورلر .

قره دگرک شمالنده طلوع ایدن بو کونشک قارار مامسنی،
ویکی طوغان بو یاورونک قوتلنمسنی تأمین ایده جک عوامل
مختلفه نیک بریده قادیلغنیک تعقیب ایده جگی یولدر .

سویلدم، سویلدم . بتون صفوت و معصومیتله بنلکمکی صارصان
او آجیلری دوکدم .

زواللی بابا جیم کوزلری یاشاردی . سنه لرک بار اضطرابی
آلتنده قسمرله شن آلتنده تمیز و اصل بر بشاشت کورولدی .
بخدی زلزلینک دینه چکیرک باشیمی کور و بیاض صقالیله اورتولو
بولان کوکسنه باصدیردی قالین ایری پارمقاریله صاچلری
اوقشایه رق « قیزم » دیدی بوفوق العاده لک سکا شو آق صاچلی
بابا کدن انتقال ایتش ارثی بر خسته لقدر . بنده بویله ایدم .
حیانک هیچ بر ذوق بگا خوش کورونمزدی . دائماً محزون،
دائماً متأثر ایدم . سزله مالک اولدقدن صکره بر درجه یه قدر
بو حزنمی تعدیله موفق اوله بیلدم . بتون قوت و قدرتمله سز
اولادلرم ایچین او غراشه رق « او مقدس ایده آلمزه » خادم فعال
برر وجود اولمگزه چالیشدم . ایشته شو دقیقه ده سنک صاف
و معصوم افاده لرک بو مقدس امله قسماً نائل اولمش مسعود بر
بابا اولدیغی تدبیر ایدیور . یاشاییکیز اولادم و یشاییکیز، بز
کوره مدک انشاء سز کورورسیکیز . آتی سز کدر . آرتق قورتیلدق
دیمکدر . باقیکیز یاوروم بن سزه سویلیه میم .

« سنی متالم قیلان بو حاله » یورد قیغوسی ، « آنا هجرانی » .
دیرلریم کی بوز آنا وطنندن آیرلمش، سوکیلی نینه سنک سیچاق
قوجاغندن اوزاق قالمش، هجرتک تحملسوز فلا کتلیینه کوکس
کرمش طائلر هپ بو خسته لغه، بو دواسز درده مبتلادیرلر .
بونک فن طبعه کی اسمی « داء الصلهدر » .

« موسیقوفک مریدار چاریقلری آلتنده ایگله یین مبارک
طور اقلیمزک، سوکیلی قریممیزک قورتیلیمسی سزک نارین
پارمقاریکیز آراسنده در . مقدس یوردک صاف و تمیز هوایی،
براق کموش صولری سنک بو خسته لغه کی تداوی ایده جک،
کندکدن بشقه بو فلا کتزه ده بابا جیمکده حیات ابدیه بخش
ایده جکدر .

« بعضاً چوشار سزه سرگذشت احوالی، مقدس ایده آلمی
آکلایرکن قرده شریکک آراسنده اگ زیاده سنک متأثر اولدیغنی
کورور، بتون امیدلرم، امللرم یالکیز سنده طوبالاندی .
اکثر حاللر کدن محزون طورلرکدن، او قودیغک کتابلرکدن،
سودیگک اکنجه لرکدن، بن بونی حسن ایدیور سوینیوردم .
انشاء یاوروم پک یقین بر آتیده بو عذابدن قورتیله جقسین .
دیدی .

بابامک بو طاتلی و آهنگدار سوزلری او وقت بگا پک فوق العاده

باقیگر ابن بطوطہ او وقت قریمده اجرای حکومت ایدن آلتون اوردو قادینلری حقندہ نہار یازور :

« قریمده عجیب بر حال مشہودم اولدی کہ اودہ تورک-تاتارلر عندندہ قادینلرک مظهر تعظیم اولماسیدر . بونلرک موقع و مرتبہ سی اُرککلرک فوقندہ در .

امرا قادینلرینہ کلنجه : برنجیسی (قریمدن اُتای خروجمده گوردم . شویله کہ امیر (سلطیہ) نیک زوجہ سی خانونہ مصادف اولدم [۱] .

راکب اولدینی آرابہ ماوی رنگلی قیمتدار قماش ایله مستور . وینجرہ و قپولری کشادہ اولاراق ، اوکنده حسن و جمال با کمال ایله آراسته و اَلْبَسَہ ظریفہ و بدیعہ ایله پیراستہ درت جاریہ موجود ایدی . آرقہ سنندن

معیتندہ بولنان جاری بی حامل آرابالر کیدر ایدی . مومی-الیا ، امیرک منزله تقرب ایدنجه ، آرابادندہ یرہ ایندی . کندوسیلہ برابر تقریباً اوتوز جاریہ دخی اینہرک اتکلرینی قالدیردیلر لباسنک ایلککری اولوب ہر جاریہ بر ایلککندن طوتاراق اتکلی ہر طرفدن زمیندن رفع ایدرلردی . کندوسی تجترلہ یوریوب امیرہ واصل اولدینی زمان ، مومی الیہ قیام ایله قادینہ اعطای سلام ایدرک یاننہ اوطورتدی وجواری خاتونک اطرافنی احاطہ ایلدی . بعدہ (قز) طلوملری کلسیلہ ، خاتون بوندن بر قدح طولدیردی . امیرک اوکنده دیز چو-کہرک قدحی آکا صوندی . امیر ایچدکن صوکرہ ، خاتون امیرک برادرینہ ایچوردی . امیردہ خانونہ ویردی . طعام احضار اولناراق ، خاتون امیر ایله طعام ایتدی . امیر بوکا بر قات لباس ویرہرک مزبورہ عودت ایلدی . امرانک قادینلری بو ترتیب اوزرہ اولوب ملکک خاتونلرندن زیردہ بحث ایدہ جکزر صاتیجیلر ایله چارشو اصنافک قادینلرینہ کلنجه : بونلریدہ گوردم . بر دانہ سی بر آراباہ راکب اولوب بر آت چکر واوکنده اوچ ، درت جاریہ اتکلرینی قالدیرر ایدی .

باشندہ (بغطاق) نامیلہ معروف و مجوہرات ایله مزین اولان و باش طرفندہ طاس تویی بولنان بر خطوط وار ایدی . آرابہنک پنجرہ لری آچیق ایدی . تورک-تاتار قادینلری احتجاب ایتدیکندن ، خاتونک یوزی گورینور ایدی . دیگر بر قادین دخی بو ترتیبہ رعایت ایتدیکی و رفاقتندہ خدمتکارلری بولوندینی حالہ ، بازارہ قویون و سود کتوروب عطریات مقابلندہ خلقہ ساتار ایدی . علی الاکثر نسوان زوجلری ایله

زیرا ، بشیکی ساللایان اَلر جہانہ حاکمدرلر « بنجہ ہرہانکی یکنی برشی تشکل ایدہ جگی زمان اولا اونک استقبالی موضوع بحث اولمالیدر ، اکر طوغمدان اولہ جکسہ ، یا خود صیصقہ اولاراق پک آزابا جقسہ اونک میدانہ چیقماماسی دہا خیرلیدر .

ہر فرستدہ سوبندگی اوزرہ استقبالك حاکم مطلق اولان کنجاسکی یتشدیرہ جک قادینلرمن ، حیاندن خبردار اولمایان ؛ دنیائی آنجق درت دیوار آراستہ ظن ایدن محدود فکر لیلردن اولاجقسہ استقبالمزینہ قارا کلقدرد ؛ سونو کدر . بو مناسبتلہ بو مقالہ مزیدہ قریمک ماضی و حالہ کی قادینلق حیاندن بحث ایدہ جکزر .

مع الاسف سوبیلہ جکزر کہ بو حربک بدایتہ قدر قریم قادینلخی ، درین بر جہالت اویقوسنہ طالمش ، ایچندہ تک توك پارلایان برقاج شعلہ دن صرف نظر عمومی بر سکوت ایچندہ یشامش ایدی .

حتی ماضینک پارلاق غنمہ سی اونوتولش اونک یرینہ صبیحی ، لزومنز بر طاقم عاتلر قائم اولمشدی .

حربک اعلانی ، باخصوص روس انقلابی متعاقب قریم قادینلغندہ امیدک یوزلر جہ فوقندہ بر اثر حیات ، فعالیت گورولدی .

قریمک ملی قہرمانی جعفر بکک بیاناتنہ نظر آبتون کویلر وقصہ بہ لردہ قادینلرک چالشہ قومیتلری تأسیس ایتلری مجلس مؤسسان انتخاباتنہ بوتون موجودیتلریلہ صاریللری بوادعامنک اُک باہر بردلیلی در .

ماضیدہ قریم قادینلرینک یشایشی حقندہ بزہ اُک مفصل معلومات ویرن مشہور عرب سیاحی « ابن بطوطہ ، در . آسیا شمالی آفریقا و جنوبی آوروپادہ سیاحت ایدن بو مشہور سیاح بزہ قریم قادینلخی حقندہ پک قیمتی معلومات ویریورکہ :

علی العموم تورک-تاتارلری ماضیدن بری باربار تاقی ایدن آوروپا واودھنیتدہ کیلرہ قارشو بونی نقل ایتمکی بر وجیبہ بیلورم .

معلومز اولدینی اوزرہ قادینک موقع اجتماعینسک آوروپادہ تسلیمی ہنوز پک اُسی اولمادینی ، حتی بو صریح اولان حقوقک تسلیمی ایچون منازعہ لر ظہور ایتدیگی حالہ بز تورک-تاتارلردہ گورولتوسز جہ بو طبیی اولان حق تقدیر ایدلمش در .

عصری متعاقب ملکه کیدر صوکره دیگر خاتونلر قالدوب مومی الیهایی داتره سینه قدر تشییع ایدرک، آرامگاهه کیرنجه هربری آراباسنه ینوب داتره سینه داخل اولور .

خاتونلردن هر برینک رفاقتده اسبسوار اولاراق . تقریباً الی جاریه بولور . آرابه نك اوکنده آرابه ایله خدمه نك آره سینه چوچقدن و معامله زوجیه دن قالمش یکر می قدر یاشلو قدین آت ایله کیدر . هپسنگ آرقاسنده تخمیناً یوز دانه کنج کوله بولور . خدمه نك اوکنده یاشلو کوله لردن تقریباً یوز سواری ویوز پیاده روان اولور . پیاده لرك آلررنده دکنک اولدینی کبی ، بلارنده دخی قلیچ مشدد بولناراق سواریلرله خدمه لرك آراسنده کیدرلر .

هر خاتونک عزیمت وعودتده بوترتیه رعایت ایدیلور . بن سلطانک مخدومی آتی الذکر (جان بك) ك اقامتگاهي قریبه نازل و مواصلتمک ایرتسی گونی ، صلاة عصر دن صوکره ، حضور سلطانه داخل اولدم . مومی الیه مشاخ ، قضاة ، فقها شرفا و فقرایی جمع ایله ، مکلف برضافت ترتید ایلش اولدیغندن حضورنده افطار ایتدک .

نقیب شرفا سید شریف (ابن عبدالحمد) ایله قاضی (حمزه) حقه مد خیر ایله تکلم ایدوب بکا ا کرام ایلمسی سلطانه توصیه ایلدیلر . بورا عادتنده مسافره قویونلر ذبح و (قز) طولوملری گوندرلر ، [مابعدی وار]

نقد السید طوفج

قریم تاریخندن :

رزمی بهادر کرای خان

بهادر کرای خان ، سلامت کرای خانک اوغلیدر ؛ سلامت کرای سلطانک خانلنی زماننده دولت علیه ده (رهین اوله رق) آلیقونمش و کنديسنه (یانبولی) قصبه سی (خاص) اولوق اوزره بخش واحسان اولونمشدی . بهادر کرای ، (یانبولی) ده بر خبلی مدت ، اقامت ایله مش و دولت عثمانیه رجال و اکابرندن بعضریله پیدای انس والفت ایتمشدی . و محیطینک علما و عرفانندن علم و عرفان تحصیلی ایدرک معلوماتی توسیعه موفق اولمشدی . سلطان مراد رابع حضرتلری ، عنایت کرای خانک (قانییمور) وسائر وقایع دولایسیله اعدای اوزرینه

برابر بولنوب ارککی کورن قادینک خدامندن بری ظن ایدر . ینه عین جلدک ۳۷۰ نجی صحیفه سنده سلطان محمد اوز بك دن بحث ایدرکن قادینلر حقه ده شویله دیور

« سلطان (اوز بك) ، سفر و سیاحت ایتدیگی زمان ، موکبد کسندو یاننده یالکنز ممالیکی ایله رجال دواتی بولناراق خاتونلردن هر بری آیری محله در . بولردن برینک یانسه کیتمک ایستدکده ، بری واسطه سیله اعلام کیفیت و خاتونده قبولی اسبابی تهیه مباشرت ایدر .

قعود و سفر امورنده بر ترتیب عجیب و بدیعه رعایت ایلر . جمله عادتندن اولوق اوزره ، جمعه گونی بعد اداء الصلاة (قبه ذهب) تسمیه اولنان بردا تیره مزینه و بدیعه ده اوطوریر . بو داتره آلتون صفیحه لر ایله مستور آغاچ چوقلردن یالیش اولوب اورته سنده زراندود صفائح سیمین قاپلو آغاجدن معمول و خالص کوموشدن اولان آیاقلرینسک باش طرفلری جواهر ایله مزین برسریر موضوعدر . سلطان بوتخته جلوس ایدرک صاغنده (طیطغلی) خاتون و بونک آلت طرفنده (کبک) خاتون وصولنده (بیلون) خاتون و آنک دوننده (اردجی) خاتون بولور . تخنک آلت طرفنده صاغ جهته (تین بك) وصول جانبده ایکنجی اوغل (جان بك) طوریر . قیزی (ایت کجک) دخی اوکنده طوریر . بوخاتونلردن بری کلدکده ، سلطان قیام ایله آینه یاییشهرق سریره اوطوردر لکن ملکه بولسان و یاننده جمله سندن زیاده مظهر توقیر و احترام اولان (طیطغلی) وارد اولدینی زمان ، سلطان داتره نك قیوسندن استقبال ایله سلام ویره رک ، آلتی طوتار . مزبورده تخته چیتوب اوطورنجه ، سلطان دخی جالس اولور .

اهنجاب ایدرکی ایچوق و احوالک جمله سی ارککلرک لوزی اوکنده بهرینه ایدر .

بوندن صوکره ، کبار امراء کلیر . آنلرایچون صاغ وصوله کرسیلری قونیور . بولردن هرکیم مجلس سلطانه داخل اولور ایسه ، رفاقتده کرسیسی حامل بر خدمتکار کلور . سلطانک عمزاده و برادرزاده لری و سائر اقاربی اولان انباء ملوک ، حضورنده آیاقدن طورورلر . کبار امراک اولادی بولرک مقابلنده و داتره نك قیوسی یاننده ووجوه عسا کر دخی اولاد امراک آرقه سنده صاغده صولده طوریرلر . بعده خلق عرض سلام ایچون علی مراتبهم اوچر ، اوچر کیده رک سلام ویردکن صوکره ، کیر و دونوب اوزاقدن اوطوریرلر . صلات

بهادر گرای سلطانی حضور شاهانه لرینه دعوتله قریم خانی نصب وبلا آخره مراسم مخصوصه ایله دیارقریمه اعزام ایله دی . بهادر گرای ده ، برادرلرندن اسلام کرای (قالغای) ، صفا کرای ده (نورالدین) تعیین ایشدی . بر مدت صکرا ، قریم خانلرینی بر خیلی زمان اشغال ایدن منصوری غائله سی کنه سرزده ظهور اولدی . شویله که : (میرزا اولادی) آدینی طاشیان و (اتیل) صوبی کنارلرنده یاشایان دوقوز صنف نوغایندن (منصور) قبیله سی ، تکرار عنایت کرای زماننده کی عصیان بایراغنی قالدیرمق بر چوق قریمیلرک مال وجانلرینی اتلاف ایتدیلر . وفضله اوله رق دوقسانوقلی اسمیله چاغیریلان (زیم) ، (قولتشاه) دنیلن اشخاص ، (قنقرات) قبیله سی امراسندن دوقوز کشتی بی بربرلرینه میرزا دیدکری ایچون ، « بزدن باشقه سنه میرزا دینمز » دییه رک ، خاک هلا که سردیلر . بونک اوزرینه ، اوزمان کفه مفتیسی بولونان عقیف الدین افندی ، (منصور قبیله سنک قادین وصی غیر میزلرندن ماعدا امرا واکبرینک قتلنه دائر افتاده بولوندی . آرتیق منصوری غائله سی اوکون ایچون برطرف اولمش وبهادر کرای خان حضرترلری ده استقلالیتی قازانمش ایدی . روسیه چاری ، قریم خانلقنه عارض اولان اختلالات واغتشاشاتندن بالاستفاده تمهد ایله دیکی (جزیه) بدلنی کوندرمکده تسیب کوستریور ، تعال ایدیوردی . درحال (توره میرزا) بر فرمانی (برلیخ) حامله چار جانبه سفارته اعزام اولوندی . وبدل جزیه ایله برابر مختلف وکرانها بر چوق هدیه ایله عودت ایله دی . زیر روسیه لی ، سنه لردنبرو حشمت وداراتندن تیره دیکی قریم خانلقنی منصور غائله سنک اورته دن قالمه سیله کنه کوتلی کوردی . کذلک چرکس نظامنه مأمور (قالغای) اسلام کرای ، محل مأموریتنه مخصوص (عواند وهدیه لری) طوبلامغه موفق اولدی .

نورالدین صفا کرایک وفات ایله دیکی هنکامده ایدی که ، (قالموق) طوائفی حال طغیانده بولویوردی . بو طوائفک امراسندن (یورغوت هورلک) دنیلن آدام ، رئیس لرینه قارشو رفع لوای مخالفت وعصیان ایله دی ، افساد ایتدیکی (۳۰) بیک قادار خانه خلقیله (بحر زقوم) و (نهر اتیل) ساحل لرینه صالیدردی . وحوالی مذکوره ده ساکن (مؤلفه القلوب) اجماعندن نوغای طائفه لرینی مسلم وخرستیانلرک اموالی یغما مقصدیله اغفال ایله دی و دیار قریمه ده بر خیلی وقت هجوملر ایتدیردی . فقط قریم اهالیسی (یورغوت) ک مقصد واملندن

وقتیله خبردار اوله رق هر دفعه سننده هجوملرینه مقاومت ایتدکلرندن قریمه یورغونک مهم بر مضرتی دوقونمادی . یورغوت شریری قریمه مضرت ایراتندن باشقه برشی یاپامادی . بو ائشاده وفاتی وقوعه که لن (نورالدین) صفا کرای سلطانک یرینه ، سلطان مراد رابع حضرترلرله (بغداد) سفرینه اشتراک ایدمک وركاب شياهانده بولنه رق اجداد وعظامنک متصف اولدقلری حماست وجلادتی اظهاره موفق اولان (قریم کرای) نورالدینک منصبه کتیرلدی . . وعلمای قریمدن (عیش اوغلی احمد میرزا) ، (دیون اوغلان) و (عادل میرزا) دییه چاغیریلان بهادران ده بلاد شقاوت عد اولونان (له) مملکته تادیب مقصدیله کوندرلدیلر ؛ فقط (اوزی) نهرینی مرورلری اناسننده ، کندیلرینی تعقیب ایدن دشمنله واقع اولان بر محاربه ده (اوراق اوغلی) قبیله سندن بر چوق شجعانک شهادتی وقوعه کلدی . قریم کرای سلطانک نورالدینلکی زماننده ایدی که ، (آراق) قلعه سی روسلر طرفدن استیلا اولونمشدی بو استیلا خبرینی دویان عثمانی پادشاهی متأر و غضبناک اولدی ودر حال قلعه مذکوره نک استرداد ایچون بر اردو کیندردی .

عثمانی اردوسیله خان حضرترلرینک معیتده کی عساکر برلشدیریه رک قدرغه لرله محل وغایه کیدلدی . قازاقلر ، اوتوز عدد کیله هجوم ایله دیلر ، فقط تاب آور مقاومت اولامیه رق مغلوب ومنهزم اولدیلر . حرب کیلری عثمانی وقریمی جنسکاور عساکرک آتشیله یاندی . قازاقلردن بر قسم قلیلی « ا کرخواهی سلامت درکنارست » فحواسنجه ساحله داره دار جان آتایلدیلر . بو فراریلرک قارشوسنه امرای قدیمدن (ولیشاه) و (نور تیمور میرزا) حضراتی معیتلرناه کی شجعانله چیقارق بر مدت جاریشیلدقندن صوکر روسلر محو ونابیدد اولدیلر . بوصورتله آراق قلعه سی دشمنک پای لوئندن تماماً تطهیر اولوندقندن صوکر بهادر کرای خان ، ماشیا قریمه معاودت بویوردیلر ، فقط هوانک وخامتی ویورغونلغک تأثیریه سراه کلدکه خسته دوشدیلر . عثمانی اردوسی ده قدرغه لره راکباً استانبوله متوجهاً حرکت ایتمشدی . خان حضرترلری ، اجدادندن برچوقلرینی پنجه سنده ایگله ده رک تولدیرن (طاعون) خسته لکنه طوتولمشدی . (۱۰۵۰) ده بومهلک خسته لکدن تخلص کربیان ایده میه رک وفات ایله دی . مدت حکومتی درت سنه آلتی آی ، وزمان حیاتی ده قرق سنه در . مشارالیه اخلاق حمیده صاحبی شعر

(بر تورانی نك دفتر خاطر اتندن)

اژدر هاندن — باطومه کیدرکن

۱۹۰۵ سنه سی نیسان اواسطی ایدی که قریم، سرای، خانلی نك

پایتختی اولان «صاریچن» بلده سندن را کب اولدیغ وولغا نه‌ری
 واپورلرندن «قوللیرسق» واپوری علی الصباح «اژدرهانه»
 متوجهاً حرکت ایتدی، نیسان آبی اساساً (وولغا) نك فیضان
 ایتدیکی بر زمان اولدیغی جهته (وولغا) عادتاً اسکی مجراسنی
 غائب ایدرجه سنه طاشمش، اطراف قیرلر کوز کوره بیلدیکی
 برلره قدر کاملاً برسیل خروشان حالتی عرض ایتکده ایدی.
 یالکیز آره صره سیل ایچنده آزیجق بر ارتفاعه مالک بولنان
 بر آله کبی کوز وکمکده و او آله لرده، بر ایکی قایق ایله بر ساز
 ق ولبه دن مرکب مامه لکی ایله بالقجیلیق یاپان اوزون صاحبی «قالموق» لرك
 بالقی طوتمقله مشغول اولدیقلری مشاهده ایدلمکده ایدی. بونلری
 کورمکله قدیم مولغول استیلاسنک نه قدر بی سود بر غایه ایله
 وقوعه کلدیکی نتیجه ده بونک اوراده براقش اولدیغی یادکارلرینک
 حالا یکرمنجی عصرده بیله اسکی حال وحشتدن بر درلو
 آیریه مدیقلری، اوبیوک استیلانک نتیجه سنده او قومک اورالرده
 براقجی آثار عمران یرینه بر قاچ ساز قولبه، مدنی بر ملت
 یرینه هنوز صاحبی کسدرمکه راضی اوله میان بالقجی بر ملت،
 براقدیغی دوشونه رک — هر نه قدر واهی ایسه ده — فکر آ مواخذه
 ایتک وادیلرینه صاپیوردم. فقط نه چاره که او زمانک ذهینی
 بزم کبی دوشونه مه مش بلکه الحاحات زمان، جنکیز، تیمور کبی داهیلره
 بو استیلارینی کندیلرینه حقلی و معقول کوسترمشدر، شاید
 یکرمنجی عصرده اولدیغی کبی بشرینک ترقیات فکریه و صناعیه جه
 واصل اوله جنی شمیدیکی درجه بی درک و تفرس ایتش اوله ایدیلر
 البته بو بی سود جهاتیکیر لکه تشبث ایتزلردی. بناء علیه بزم
 یکرمنجی عصر مفکوره سیله اونلری مواخذه ایتمه من موافق
 عقل و حکمت اولدیغی تخطرایده رک تسکین انفعال ایدیوردم.
 وولغا موقع جغرافیسی ایجابجه غایت بطی بر صورتده
 آقیور اوندن بالاستفاده بزم لطیف واپورمزده سیر سریع
 ایله یولنه دوام ایدیوردی. بر قاچ ساعتک فاصله لرله ساحلده
 بولنان شهرلرک اوفق اسکله لرینه اوغرایور یولجیلرده اووسیله
 ایله اسکله یه اینه رک واپورک ورودی بکلین یوزلرجه روس
 قادینلرینک اللرنده کی پشمش تازه وولغا بالقرلندن برینی، بش
 قایبق ۲۵۰، پاره مقابلنده صاتون آلیور اوراسی عادتاً بازار
 منظره سنی ارانه ایدیوردی.

وانشاده اجداد عظامندن اکثریسی کبی خاطری صاییلور بر
 شخصیت ایدی. مرحومک حسن جمالی، پوروسسز لطق
 آیروجه شایان تذکاردر. زبرده کی اشعاری اشعار موجوده سندن
 بالانتخاب درج اولونمشدر :

بو چرخ سفله پرور اهل طبعه جود کوسترمز ؛
 متاع معرفت کویا زیاندر سود کوسترمز ؛
 چکر بر پرده دائم دیده حسرت نگاه اوزره ؛
 رخ جانانه باقسم آشک خون آلود کوسترمز .
 طبابت کوستروب هر زخمه الماس بند ایلر ؛
 مروتنسز فلک بر مرهم بهبود کوسترمز .

* *

بر نفس شاد اولمادم جور و جفای دهر دن ؛
 تنکدل اولسم عجیبی تنکنای دهر دن ؛
 سوز سینه مدر ایدن دلکرم اول بی شفقتی ؛
 آهنی نرم ایله مکدر آتشک خاصیتی . [۱]

* *

خط سرسبزک اوستنده ایدر یر زلفک ؛
 چمن اوستنده بیتن سنبله بکزه ر زلفک .
 ابر سراب صفت پرده فکن خورشیده ،
 آفتاب رخک سایه سالار تر زلفک .
 باش قالدیردی یوزه چیقیدی سیاه خطک ،
 فتنه و همیله دوشوب رعشه یه تتره ر زلفک .
 صاقینور اول کل رخساری اسن یلاردن ؛
 صاغه تحریک صبادن یوزک اورتر زلفک !
 نیجه ممکن کیره (رزمی) کدانک الله ؟
 کنج حسنک سنک اژدر کبی بکلر زلفک .

مقام کرای

[۱] فیض بخش عالم آرا جام عشق افزا یترا !

ساغر لبریز خورشیدک نه در ماهیتی .
 مالک کان بدحشان اولسه دل بولاز یته ،
 لعل نایاب لبک کوه ذی قیمتی .
 شاخ اقبال وصالک بولاز اول طوبی قدک .
 اوچکر اول عشاقک مجای همتی .
 لاله آسا سوزدل داغ درون کوستر .

ایرتسی کونی قوشلق زمانی واپورمنز دلنشین اژدرهان شهری اسکله سینه یناشدی طبیعی برغلبه لك بزده همالك برینه اشیا منزی ووروب همالك تمرینی اوزره بر اسلام اوتلنه نازل اولدق اژدرهان شهرینه هنوز برنجی دفعه گلش بریولجی اولق حسبیله بوشهر حقنده کی جهالم معذور کوریه چکی طبیعی در . آسمانه رفع اندام ایدن بناری ، ییلدیرم سرعته آمدشد ایدن تراموایلری ، قرنجه کی ایشلین سکنه سی اژدرهانك سویه مدینه و دوره ترقیسی بارز بر صورتده میدان قویوردی ، صباحلین بر اسلام چایخانه سینه کیدوب چایی ایچدکنصکره بولیواره طوغری بر کزینی یایدم . بو ائاده بی فوق العاده ممنون وعین زمانده مقتخر ایدم چك بر حاله تصادف ایتدم ؛ اوده چارشوده ، وصره مغازه لرنده ، بیوک تجارتخانه لرده هان اکثریسی مسلمانلر تشکیل ایتمکده بولنمی ایدی . نزهیه باقار ایسه ك مسلمانك برایش ایله بر تجارت ایله اشتغال ایتمکده اولدیغی کورورسك ، اوندن ماعدا بوراده مسلمانلرک معارف نقطه نظرندن واصل اولدقاری ترقیات دخی ذکر ایدلمه دن یکیمه مك ایجاب ایدر . اژدرهانده مسلمانلرک بالعموم مصارفی اغنیای حبیتمندان طرفندن تسویه ایدلمکده بولنان متعدد مکاتب و مدارس موجود اولدیغی کی ایچنده تعلم وتدرس ایله مشغول اولان طلبه لرك عددی ده بیکلره بالغ اولمقده در .

اژدرهانك بر کوشه سنده «تیک» دنیلن واکثر سکنه سی نوغای تانارلری تشکیل ایتمکده بولنان محله ۱۳ عدد بیوک جامعشریف ومتعدد مدرسه موجوددر . خلاصه :

اژدرهان بر طرفدن وولغا نهرینك موارداتی ایچون بر مرکز تشکیل دیگر طرفدن بحر حزرده کلن موارداتی وولغا ایله تاموسقوايه قدر ایصال ایدن بر «پرستین» ، امتعه دیوسی بولنمی حسبیله غایت مهم بر تجارتکاهدر ، باخصوص وولغا دلتالری اوزرنده بولنمی اوکادها بر بشقرونق بخش ایتمکده در . اژدرهان وصولك اوچنجی کونی ساعت طقوزده ینه وولغا واپورینه را کباً (باکو) یه متوجهاً یوله روان اولدق ، یولجیلرک هان نصفی قزاندن بیرو کلمکده وبا کوده کی پترول قویولرنده چالیشمق اوزره کیتمکده بولنان بر بلوک قزان دلیقانلیلری نصفی (مرو) ایله (قراسنوو دسق) مابینده کی « ترکن » اراضیسنده اسکان ایدلمك اوزره روسیه نك الك قابا خاخورلرندن مرکب بر سورو مخلوقات تشکیل ایتمکده ایدی ، حزین کوکل بر طرفده قازانی کنج ، جدال حیاته مجاهد طورینی طاققان

دلیقانلیلرک چالمقده اولدیقلری « غارمون » ك ملی نغمه لرله ملذذ ، ومتسلی اولیور ایدیسده دیگر طرفده ملوث منظره ارانه ایلان خاخول مهاجرلرک پیسلیکلرندن متانی اولمقده ایدی ، وبوکی اوباشك نصل اولوبده بش عصردن بیرو اوکی جسور دلیقانلیلردن مرکب بر ملته تقریباً « ۱۸ » میلیون لق بر تانار کتله سینه حاکم وضعیتی آلدقاریلری تفکر ایدیور وآراده کی نسبتسزك بی متحیر براقیوردی ، وایری قلم بو تفکرده حقلی اولدیغی تصدیق ایدیوردی ویدیوردی که : ۱۳۰-۱۵۰ میلیونلق بر کتله تشکیل ایدن شوقوجه ایمراطورلقده بر تقسیم اعمال فرضی یاپاجق اولور ایسه ك علمك « له » وروس آلمانلرنده - اقتصادیانك تانار ویهودیلرده تمرکز ایتدیکنی بر حقیقت اوله رق کوره جکمزده شبهه یوقدر .

باقی قالان زراعتده دخی روسلرمن القدیم هجرت ایله روسیه نك محال مختلفه سنده توطن ایدن اسوچ نمسه لرینه نسبتله آنجق ایکنجی درجه بی اخراز ایدم چکنی خاطر دن چیقار مالمیدر . ازجه وولغا وادیلرنده وقریمه طوغری بیوک چفتلکلرک عپ نمسه لرك تحت تصرفنده بولنمی بوادعامنزی باهر بر صورتده اثبات ایتمکده در .

واپورمنز قطع مراخل ایتدکجه دگزه دوغری تقرب ایدیوردی . مع مافیه هنوز بحر حزره بر قاق کیلومتره لك بر مسافه اولدیغی حالده بهار مناسبتیه فیضان ایتش اولان وولغادلتالری آره سی عادتاً بر موقت دکنر حالته قویمش کوز کوره ییلدیکی یرلره قدر افقمنز هپ نیلکون صو طبقه سیله مستور بولنمقده ایدی . بزم قازان دلیقانلیلرینك تسخیرکار غارمون صدالریله متراففا شمسزمده صنعی دکنر حالی اکتساب ایدن وولغا منصی آرقه سینه کیزلیور . کویامد کور صولرک دینه طالیوردی ، کونشك کتورمکده اولدیغی نوری ، غرونی تعقیب ایدن ظلمت استخلاف ایدیور . آرتق یوقاروده قبه زرقایی ترین ایدن بی حد ییلدیزلر ، آشایده وولغانك اسبی مجراسنی کوسترمك ایچون صرملش بولنان اوفاق اوفاق قمرنی فنار جکلردن بشقه برشی کورمك ممکن اولمایوردی . نهایت نصف اللیله یقین بر زمانده ایدی که دکنر اوزرنده صالرا اوزرنده صاللا نمقده اولان براسکله یه واصل اولدق . بوراسی « دیواتی فوت » دنیلن وولغا ایله بحر حزرک نقطه التصاقی اولق طولایسیله وولغا واپورلری حمله لرینی دکنر واپورلرینه آقطارمه ایدرلرمش . ایشته بورادن اعتباراً وولغانك حصوله کتیردیکی صنعی دیدکمز دکنر حقیقی دکنر

ماهیتنی آلیر. حقیقه روز کارک شدنیله فوق العاده صالانمده اولان بواسکله ده بوکملر ایچون آقطارمه ماده سی برچوق مشکلاتی داعی اولمده در. نه ایسه واپور آقطارمه بی اکلادن صکره کیجه نک ظلمته روز کارک شدتنه رغماً بحر حرزک چیلغین دالغله لری یارارق با کویه متوجهاً حرکت ایلدی. فقط بزم بیوک کوردیکمز دکز واپوری بحر حرزک تهاجم امواجی آلتده عادتاً اوافق قایق منزله سنده قالیوردی. بیوک دگزلرده فورطنه لرك اجرا ایتدکلی تأثیرات بلغاً مابلغ موجود ایدی. برکت ویرسونک بر طرفدن دیگر طرفه قول آتان دالغله کورکنده کی یسلسکلی تمیزله مکدن کیری طور میوردی. قمارده. بیله یولجیلردن هیچ بریسی یتاغندن قالقوب ماصه اطرافنده کی صندالیه لره اوتورمق جرأتی کننیدن بوله میوردی. بویه جه دواملی برراحتسز اقدن صکره علی الصباح با کونک اوزاقدن کوریله بیلان فناری وشهرک یانمده اولان الکتریکلری با کویه تقرب ایتدیکمزی تبشیر ایدیور وهرکس ساحل سلامته چقدیغنه متشکراً کننیدن برحس سرور دویوردی. افقده شفق ضیادار الیه کیجه نک سیاه پرده سی قالدیرکن بزم واپور مزده (باکو) شهرینک لیمانه آهسته آهسته دخول ایتمکده بولنیوردی.

دها اسکله سندن با کونک نصل بر مرکز مساعی اولدینی کوزمه چاریور ودرجه ترقیسی حقنده زائرله بر فکر ویریوردی. اکثریسی ایرانی اولق اوزره مختلف اقوامه منسوب حاملر واپورلره اسکله آره سنده آری کی ایشایور. بر طرفدن عجمستاندن کلن واپورلردن پاموق، چای و سائر و دیگر طرفدن اژدره هان طریقله موسقواء، قزان، نیزنی کی روسیه نک مهم مراکز تجاریه سندن کلوب ایران، قفقاسیه، تورکستانه کیده جک اولان امتعه مختلفه دن متشکل حمله لری اخراج ایتمکله مشغول بولنیورلردی، بنده بیانی غلبه لک یولجیلره برابر واپوردن اینوب اوزایه یقین بریده بر ایرانی مسلمانک متصرف اولدینی بر اوتله نازل اولدم. صباح چایمی ایچدکن صگره شمندوفر استاسیوننه کتمک وسیله سیله شهرک اک مهم یرلری سیروتماشای ایلدم، نتیجه ده با کونک، معمور کوردیکم اژدره هان نسبه کرک معموریت وکرک تجارة و صنایع نقطه نظرندن قات قات فائق اولدینی تصدیقه محبوریت حس ایلدم. از جمله اژدره هانده قولاقلری تعجیز ایدن دودوکلرک اکثریسی وولغا و بحر حرزدن کلن واپورلر تشکیل ایتدیکی حالده بالعکس با کوده کی دودوکل

صدالرینک اکثریتی فابریقه «زاوود» لرك اوزرندن یوکسلیوردی، قفقاس سلسله سی اساساً با کویه منتهی اوله جنی صروده عادتاً آلاچاق صرتلردن عبارت بر اووه حالی عرض ایتدیکی حالده اک براق هواده بیله با کونک افقی فابریقه دومانلرینک تولید ایتدیکی دائمی برسیس طبقه سیله مستوردر. بوندن طولایي باکو اژدره هان نسبه هواجه دون بر موقعه ده بولنمده در. هله پترول قیولرینک بولندینی یرلره کیدیلورسه انسانک اوزرینه عادتاً «چی» دوشر کی ایس دوشدیکنی والبسه بی تلویث ایتدیکی کوریلور، با کوده بر مسلمان زائرک نظر دقتی جلب ایدن برشی وارسه اوده شهرک بتون تجارتکاه، و مغازه، اوتلرینک اسلاملرک النده بولنسی ماده سیدر، با کوده اسلام اولق اوزره یکریمی متجاوز بانکر بولنسی بومدعایمزی اثباته کافی در. از جمله بونلرک ایچندن اسلامیه و تورککله ایضا ایتدیکی خدمات وفیره سی اعتباریه برنجیای احرار ایدن «تاغیف» جنابلی وجودیه روسیه عالم اسلامک افتخار ایده جکی بر ذات عالیقدر در.

بوکون با کوده کی متعدد جوامع - و مساجد و ایچنده الیوم بیکلرجه اولاد اسلامک تربیه کورمکده اولدینی لیلی ونهاری متعدد مکتبلر هپ بوذاتک اثر جمعی در، قفقاسیه نک اک هجری کوشه سنده بیله بر اثر خیر تصور اولنه مازکه اوزات حیثیتسندک اشتراکی بولنمقسزک وجوده کلش اولسون.

با کوده ایکی کون قالدقندن صگره بعدالظهر ساعت درنده تفلیس شمندوفرینه بندم. ساعت بش صره لری ایدی که اوچنجی دودوکل چالندی. تره نمزده آهسته آهسته حرکت ایتدی. معمور باکو شهرینک افقارینه وداع دودوکلرینی صاووران لوقوموتیفک عادتاً ذیروح بر حیوان کی آتوب ویردیکی نفسلرینک آره سی صیقشددنجه تلغراف دیرکلرینک کوزمزک اوگنده کی حقیقی کورونشی خیالیلیشور کی اولیور و صرتلرک تشکیل ایتدکلی انخارده با کونک کوزل مناظرینی بزدن کیزله مک ایستیوردی.

مابعدی وار

اسم غواص

سرعت -- انتظام -- جدیت

کتابخانه سودی

استانبول - باب عالی جاده سی نومرو : ۴۰

استانبولک الک فعال و الک متشبت کتبخانه سیدر . احوال فوق العاده یه رغماً خلقک احتیاجی تأمینہ خادم هر درلو کتابلرک نشرندن کری دورماز . هر نوع یکی واسی کتابلر ایچون یکانه مراجعتکاهدر . طشره دن وقوع بوله جق سپارشلری سرعت ممکنه ابله کوندریر .

کتابخانه سودینک یکی نشریاتندن :

بین الملل اصول تمثیل

ایسکآن مہاجرین

بو اثر ، اوروپا دول معظمه سنک مستملکہ لرندہ تعقیب ایتدکری اصول تمثیلک عالمی ، اجتماعی ، فلسفی ، اقتصادی شکلرینی احتوا ایدیور . عموم مسائل ، الک صوک علم اجتماعی اساسلرینه نظراً تحلیل اولونیور و مناقشہ لی ، بیطرف برحاکمہ ایلہ نتیجہ لر کوستریلیور .

انکلیزلرک مصرلیلری ، ہندلیلری نہ صورتلہ اداره ایتدکری ونہ درجہ موفق اولدقلری ، فرانسزلرک عربلری تفسیخ ایتدیرمک ایچون تعقیب ایتدکری اصوللری وبالخاصہ ، روسیانک تورکلر حقندہ تطبیق ایتدیکی تمثیل اصولنک درجہ لرینی صحیح و شایان امنیت بر صورتدہ آکلامق ایستہ یئلرک مراجعت ایدہ جکلری یکانہ اثردر .

فیاتی : ۴۰ غروشدر

تورکمن شیرتلی

آلمانجہ دن ترجمہ ایدلمش ، تورکیادہ کی تورکملرک حیات و معاشرتی حقندہ جدی وثائق احتوا ایدن بو اثر ، دوقتور فرایلیچ و مهندس رادلیغ نامندہ ایکی متبع آلمانک اثر تالیفی در . بک قیمتی معلوماتی احتوا ایدن بومهم اثرک فیثاتی ۵۰ غروش اولوب ۵۳۶ بویوک صحیفہ در .

مکمل و مفصل

آش اوستہ سی

محرره سی : علویہ مولان خانم

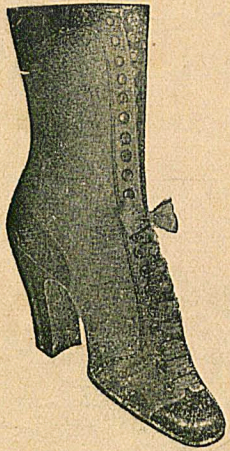
شیمدی یه قدر نشر اولنان یمک کتابلرک الک مکملی اولوب آلاتورقہ و آفرانغہ [۲۵۰۰] یمتجاوز یمکلرک صورت طبخ واحضارندن باحذر . فیثاتی ۵۰ غروش

بارہ غروش	بارہ غروش	بارہ غروش
۵۰ سامی بک	۲۰ تاریخ ادیان	۱۰ علم سیما
۱۰ آناطولیڈہ طنین	۱۲ تحلیلی تاریخ اسلام	۱۰ اسرار الحروف
۱۵ معزز وطنہ	۷ وجزہ لر	۲۰ اولولرلہ نصل قونوشمہ لی
۱۰ قبر منکشہ لری	۲۰ تورکجہ خطبہ لر	۶ علم نجوم و طالع
۲۰ بیانی کللر	۱۰ حورا و زورا	۸ مانیاتیزمہ و اپیتوتیزمہ معلمی
۱۵ معکس خیال	۲۰ وجود و اغلنی	۵ او خاننک قولای یمکلری
۱۵ تاریخ و مورخلر	۳ تورکجہ ادا تلر	۳ صیتمہ خستہ لنی
۲۰ علم نباتات تاریخی	۵ لامارقیزم	۲۰ کبہ لک و طوغورمہ

[کتابخانه سودی] فہرستی آرزو ایدنلرہ مجاناً تقدیم اولنور .

بکرزاده حاجی امیر حسن تجارتخانه سی

استانبول — باغچه قیو برنجی وقف خان

عمومك رغبتی قزاقمش اولان هر نوع صااعلام و ظریف
آیاق قابیری

فیئاتلر اهون و مقطوعدر

تلفون — استانبول : ۴۰

باقتریولوغ دوقتور

عثمان شراف الدین

امراض ساریه (ورم ، فرنکی ، بل صغوقلنی الخ)
متخصصی هرکون صباح ۱۱ بجقندن بره قدر و آقشاملری ۴ دن
۷ یه قدر شهراماتی قربنده فؤادپاشاجاده سی ۱۴ تلفون ۲۳۳۳

ارضروم — طربرون — اردهان باطوم — قارص

ارضروم ، طربرون ولایتلریله قافقاسیه ده موجود شهر ،
قصبه ، طاغ ، تپه ، شوسه ، لیان و شمندوفر خطلرینک
اک اینجه تفرعاتی کویستر حریطه .
باب عالی جاده سی قناعت کتبخانه سنده ۲۰ غروش فیأناه
صاتیلمقده در . طشره ایچون ۲۵ غروشدر .

نصرالدین خوجا — منظوم حکایه لر

کوپریلی زاده محمد فؤاد بکک اثریدر . شمدی به قدر
اوقونان مشهور حکایه لرک اک کوزلرینی نظم حالنه تحویل
وخوجانک حیاتنه عائد غایت مفصل معلومات اعطا ویکرمی بر
قطعه رسم ایله تزین ایدلمشدر . فیأنی ۳۰ طشره ایچون
۳۵ غروشدر . قناعت کتبخانه سی

اورخانیه مطبعه سی

جفال اوغلنده
تلفون : استانبول - ۲۳۶۹

(اورخانیه مطبعه سی)

(اورخانیه مطبعه سی)

(اورخانیه مطبعه سی)

(اورخانیه مطبعه سی)

(اورخانیه مطبعه سی)

رنکلی ، رنکسز طباعته متعلق هر
درلو سپارش قبول ایدر .
طشره دن دخی سپارش قبول ایدر .
آنحاق سپارشك یوزده الیسی پشینا
کوندربلی شمرطدر .
کونی کوننه سپارشات اکیال ایدر .
هرتاخر ایدن کونی ایچون یوزده
اونی مع الممنونیه ترک ایدر .
نک تعقیب ابتدکی غایه آز زمانده
چوق ایش یایمی و بصورتله شتریلر .
بنک جاب خشنودی لرینه چالشمقدر .
تفاست خصوصنده هیچ بر مطبعه دن
کبری قالماز ، قناعت خصوصنده رقیبی
یوقدر . طبع نفیس رنکلی ایشلر ایچون
زنکین ادواته مالکدر .

اک نفیس کتابلرک قابنده (اورخانیه مطبعه سی) کورورسکز .
برکره تجربه کافیدر ؛ ایش باید برانلردن صوریکز .

برکاتب آرانور

قریم مجموعه سنه متعلق امور ایله اشتغال ایلمک اوزره
غزته جیلغه آز چوق واقف برکاتبه احتیاج واردر . طالب
اولانلر باب عالی جاده سنده (سودی) کتبخانه سنه مراجعت
ایتملیدر لر .